

Brassói Lapok

XXXIX. évfolyam
270. szám

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Péntek
1933. évi november 24

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautóványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszedési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Kézfizetési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 6 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király-utca 56-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

Ma: Lássuk Kolozsvárt!

Ismét választás előtt áll Románia magyarsága...

Irta: KACSÓ SÁNDOR
III.

A romániai Magyar Párt nemzeti alapon álló politikai alakulat. Ez adja meg jellegét és alap gondolatát és egy kisebbségi sorsba került néptömeg pártjáról lévén szó, ezt parancsolja a szükségesség is. Eltekintve a szociáldemokrata-párttól és a szélsőséges baloldaltól, a román pártok is valamennyien nemzeti alapon állanak. Ez a tény is azt követeli, hogy a kisebbségi magyarság is nemzeti alapon szervezkedve harcoljon politikai és egyéb jogaiért. Fontos szempont az is, hogy nemzetközi egyezmények nyújtanak alapot a nemzeti és vallási kisebbségeknek s ezeket az egyezményeket színi lehet, de megtagadni őket botorság volna. A magyarság nemzeti alapon való szervezkedését tehát azon is tud, hogy ez a legkönyvőbb, az adottságoknak legjobban megfelelő, legtermészetesebb forma, sok más fontos szempont is alátámasztja.

A többségi nemzetnek sok nemzeti alapon álló pártja van. A többségi nemzet megengedheti magának azt a fénvívést, hogy a társadalmi osztályok szűkebb, vagy tágabb keretei között is aprózza magát. Elvileg a kisebbségi magyarságnál is elképzelhető ez, gyakorlatilag azonban mégis csak a legszerűsebb az egyetlen magyar kisebbségi politikai párt, amely nemzeti alapon áll.

Ezek a tények, az adottságok. Ezek a tények és adottságok azonban, amelyekre a Magyar Párt támaszkodik, parancsoló igényekkel lépnek fel a párttal szemben. A pártnak — nemzeti és kisebbségi alapon bár — de azokat a legszélesebb kereteket kell megteremtene, amelyek közé a kisebbségi magyarság legnagyobb tömegei férjenek el. Ezért nincs például katolikus, vagy református párt, bár a békeszerződés is és a párisi egyezmény is, nemzeti és vallási alapon álló kisebbségeket jelöl meg. Ez a része a dolognak egyszerű s ha a felekezetek között támadnak is néha surlódások, ezek komolyan eddig még nem fenyegették a nemzeti alapon álló egységet.

Sokkal nehezebb a helyzet a magyarság társadalmi osztálytagozódásával kapcsolatban. Az erdélyi magyarság nem áll mind földművesekből, amint nem áll sem földbirtokosból, vagy kereskedőből és iparosból. Gazdasági érdekösszeütközések vannak egyes néprétegek között s ezek között az érdekösszeütközések között a Magyar Pártnak, mint egységes magyar politikai szervezetnek, úgy kell mozognia és viselkednie, hogy bölcs és higgadt legyen egyrészt, másrészt az örök igazság lelkes és becsületes vallójának és gyakorlójának kell mutatkoznia: mindig inkább a nehezebb helyzetben álló tömegekért, mint a bármilyen kiváltságos birtokában levő egyesekért, vagy kisebb csoportokért!

Ennél a pontnál válik feltétlenül szükségessé, hogy a pártnak a jobb és baloldali mozgalmakkal való kapcsolatát sürögősen és becsületesen tisztázzuk. A súlyosabb jelentőségű kérdés kétségkívül az

utóbbi, a baloldal kérdése. A főszempont mindjárt a fejtegetés kezdetén leszögezhető: a magyarság kisebbségi sorsban élő nép, amelynek az állam irányára nincs befolyása. Vakság volna azt vánni, hogy a magyarság Romániát akár jobbra, akár balra eltaszithatja. A kisebbségi nép egyetlen törvénye csak az lehet, hogy önmagát védje, erősítse, mentse. Világ-megváltásokra nem vállalkozhatik, mert nem világmegváltó, hanem mártír lesz belőle. Veszedelemes és pazarló fényűzés volna olyan mozgalmakba belevetnie magát, amelyekért az államhatalom megtorlása jár. Az önfeláldozás lehet egyesek erénye és hősiessége, a tömegekkel szemben azonban, amelyek elni akarnak s nem megrágyázzni a tájat az elkövetkezendő új tömegek javára, felelőtlenség volna.

Csak hogy a magyarságnak vannak olyan társadalmi osztályai is, amelyek szükségszerűen, gazdasági helyzetükből kifolyóan tolnak balra, a nemzeti alapon álló pártnak pedig az a célja, hogy ezeket is felöllelje. Amennyiben tehát a Magyar Párt öszintén akarja azt, hogy a magyarság szélesebb néprétegeit tudja és érezze keretei között, úgy a demokrácia fogalmának alkalmazásánál el kell mennie a legszélső vonalig, amit legelső törvénye, a nemzeti alapon való elhelyezkedés, megenged.

A szélsőbaloldallal szemben pedig: jó tudni, ismerni mindent, amit ott vallanak és hirdetnek, de távol kell állani tőlük, mert az erdélyi magyar nép nem igényelheti magának a mártírságot s mert társadalmi elosztódottsága sem olyan, hogy törvényszerűségei kergethettén erre a szélsőségre. Ez a tanács természetesen nem a Magyar Pártnak szól, hanem a magyarságnak magának s különösen a magyar fiataloknak.

A jobboldali összefüggések tisztázása egészen könnyű volna, ha az utóbbi időben nem mérgeződött volna meg a levegő attól az egészen ujszerű jobboldalságtól, amelynek eszméi tartalma semmi nincs új, gyakorlati jellegzetessége pedig az antiszemitizmus adja meg. Ebben az ujszerű jobboldalságban semmi olyan építő-program nincs, amit ne lehetne sokkal szebben, becsületesen és jobban megvalósítani a demokrácia tisztult és magasított célkitűzései alapján. Gyakorlati megnyilatkozása, az antiszemitizmus sem több a közönséges gyűlöletnél, a mely nem lehet alap semmiféle építésnél. Alap nem lehet, veszedelem viszont könnyen lehet, mert már is azon az úton van, hogy a kisebbségi magyarság maga is kisebbségi népet teremtsen magának s viselkedésével igazolja, alátámassza a vele szemben álló többségi nép gyűlölködő és elnyomó törekvéseit. Ha a magyarság megengedi magának azt, hogy üldözzön, utálja és gyűlölje a maga „zsidó kisebbségét”, milyen alapon követelhetné ennek az ellenkezőjét a többségi román néptől akkor, ha róla van szó, mint kisebbségről? Csak azon az alapon, hogy

közösen üssük a zsidót? A román jobboldali törekvések megmutatták már, hogy ha ők ütnek, akkor nem tesznek különbséget zsidó és magyar között.

A jelenlegi forró hangulatban nincs ennél sürgősebb és égetőbb kérdés, mert — sajnos — ez a jobboldali elhajlás tartalmi jelentőségét messze túlhaladón az eleven husba vág. És megint csak sajnos, nem a Magyar Párt szempontjából, vagyis szigorúan vélt politikai szempontokból, hanem a magyarság egyetemleges, tehát társadalmi, gazdasági és kulturális életének a szempontjából.

A Magyar Pártnak a zsidóságra, az ügyes Hegedüs Sándoron, a lelkes Hexner Bélán és a rajongó Gombos Benón — és ezek közvetlen szűk körén túl is nagy vonzóereje lehetne. A zsidó tömegek egyrésze, mint zsidó kisebbségi politikai csoport, a kisebbségi Magyar Pártnal párhuzamosan helyezkedett el a politikai életben, a másik része pedig — elég tekintélyes rész — meglehetősen közömbös a politikával szemben s ritkán jut el a szavazó-urnáig. Ezek a politikailag közömbös, vagy politikailag a zsidó párt-hoz tartozó erdélyi zsidó tömegek azonban kulturálisan és gazdaságilag ezer szállal kötődnek, kapcsolódnak és vonzódnak a magyarság tömegéhez, kulturájához, gazdasági életéhez. Kiűzni, kiverni őket innen, olyan oktalanság, amiért keserves árat kell fizetnie a magyarság egyetemének. Nem a politikai pártnak, hanem a magyar egyetemnek. A zsidóság kulturális és gazdasági szempontból hatalmas erőt jelent a magyarságnak, kimerítése a magyar életből nem egyszerű érvágás, hanem balul végzett veszedelmes amputáció volna. Jó ezt tudni és számomartani, mielőtt teret engednénk a jobboldali hangoskodásnak.

A Magyar Pártnak tehát nem a maga politikai célkitűzéseiért, hanem az erdélyi magyarság egyetemessé szempontjaitól kell haladéktalanul, becsületesen, minden kibúvót és mellézköngét kizáróan állást foglalni ez ellen a káros jobboldali elhajlás ellen. Ez a jobboldaluság nem tágitja a Magyar Párt átfogó erejét, hanem ér-

tékes tömegeket szakíthat le, a zsidóságot is — nem a párttól magáról, hanem a magyar nemzettestről. Itt, ennél a pontnál, nem szabad semmiféle zavart megtűrni. Nem szabad megtűrni azt, hogy a mai felfokozottan ideges hangulatban Sulyok István az egyik erdélyi lapban, amelyet főmunkatársként Gyárfás Elemér is jegyez, kitessekelje a zsidókat a Magyar Pártból. Ezt a kilengést az a Magyar Párt, amely Marosvásárhelyen szépen és tisztán leszögezte az álláspontját ebben a kérdésben, nem tűrheti el, ha ragaszkodik ahhoz, hogy legalább pártfegyelme legyen. Sulyok István, aki szükségtelenül sértő cikkével súlyos politikai hibát követett el már csak azért is, mert hatalmas kárt okozott a Magyar Párt programjával ellentétes antiszemitizmusával akkor, amikor oldalba támadta azt a demokráciát, amely a magyarság lételeme s amikor a mai amugyis nagyon érzékeny hangulatban a magyarság ellen fordítja a magyarság testével kulturálisan és gazdaságilag összefüggő zsidóságot Sulyok Istvánnak, ezzel a programmal nem lehet helye a Magyar Párt jelölőlistáin.

Legelső cikkünkben azokat a nemzetközi politikai erőket ismertettük, amelyek államkormányzói elvként követelik Romániában a tiszta demokráciát. Botorság volna ezekkel szembehelyezkedni. Viszont hatalmas erkölcsi, kulturális és gazdasági tökélet jelent az a magyarság számára — a Magyar Párt számára is — ha most emelkedettsellemű tud lenni s nem követi a szászok példáját, ahol — sajnos — nem is a pártegyeség, hanem a nemzetegység bomlott meg ennek az ujszerű jobboldaluságnak a mérgezése nyomán. Ez a jobboldaluság ugyanis nagyon messze van a nemesszellemű konzervativizmustól, s mely a szász nép egyik ősi vagvona volt.

★

Fejtegetéseinket befejeztük. Igyekeztünk tiszták és érthetőek lenni. És mindenkiféle tárgyilagosság akartunk lenni. A továbbiakban pedig követjük eddig is tanúsított magatartásunkat: a jelölések megejtéséig élünk a Magyar Pártnal szemben is az éles kritika jogával. A jelölések megejtése után pedig támogatjuk a Magyar Párt jelölőlistáit, mert tudjuk és valljuk az egységes politikai felvonulás erejét.

Legyen a Magyar Párt az erdélyi magyar nemzetegység legalább megközelítő kifejeződése.

A Curenul is megerősíti, hogy:

Leszállítják az adókat

Szombaton kezdik meg a novemberi fizetések és nyugdíjak kiutalását

Bukarest, november 23.

A köztisztviselők és nyugdíjasok november havi illetményeinek a folyósítását a pénzügyminisztérium szombaton kezdi meg. A decemberi fizetéseket és nyugdíjakat egy héttel később fogják kiutalni.

rácsony előtt adják ki.

Itt említjük meg, hogy most már a kormányhoz közelálló Curenul is megerősíti azt a hírt miszerint az adókat progresszív alapon 20-30 százalékkal leszállítják.

Tessék kivágni és eltenni.

12. sz. SZELVÉNY

a B. L. novemberi
regény-ajándékára.

1-15-ig sorszámmal ellátott 15 darab novemberi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1933 november havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszállíthatók Bukarestben: a B. L. kiadóhivatalába (Str. Sînt. Mina 9), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Griviței 10); Brassóban: a B. L. kiadóhivatalában; mindenütt máshol: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknél nem kell a szelvényeket gyűjtenie, a 4 lejt befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

Valaki szalad
a lány után

*

Az a hatalmas érdeklődés és szeretet, amely a B. L. ajándékregényei iránt megnyilvánult, már az első kötet kibocsátása alkalmával, egészen bizonyos, hogy csak fokozódik a második kötet szétküldése előtt.

Ha az első regény egy lázas szerelem bolygult érzésvilágát vetítette elénk és mestéri kézzel bontotta ki a bűnbosodróadás tragikus mélységeit, a B. L. második számú ajándékregénye egészen különös, szinte ismeretlen területekre vezet el az olvasót. Ez a regény abba az Oroszországba visz, amelyet a hadifogság hosszú, szomorú éveit alatt láttak meg annyian közülünk. És ez a körülmény csak abból a szempontból érdemel figyelmet, ez a körülmény csak annyiból jelzi a regény újszerűségét, hogy azt az orosz életet, amelyet eddig csak orosz írók látásán keresztül ismerhettünk meg, az orosz irodalom remekein keresztül, most más megvilágításban, más beállításban, a nyugati élet keretében felelt meg, a nyugati kultúra említi nevelkedett író finom és érzékeny lelkületén keresztül lesz alkalmunk közelebből érzékelni.

A regény írója még fiatal ember, de máris számottevő irodalmi sikere állanak a háta mögött. A neve Osváth Tibor. Nagyváradon született 1897-ben. Ma tehát 36 éves. Multja olyan kalandos és romantikus, amilyen ennek a 30-40 éves generációnak a sorsa általában. Alighogy letette az érettségit, azonnal bevonult katonának és nemsokára már az orosz harc-térén harcolt. Fogságba esett. 1916. és 1921. között élt orosz földön, mint annyi sok más hadifogoly. És ez a szomorú, szenvedésekkel teljes öt esztendő formált Osváth Tiborból író. Eredetileg orvosnak készült, mellest hegedült is, még pedig olyan tehetséggel, hogy komolyan gondolkodott, ne menjen-e inkább hegedűművésznek. A fogság azonban erőteljes kézzel avatkozott bele sorsába.

A hadifogolytáborban Elek Béla dr. társaságában kiadták a „Sziheriai Újság” című lapot. S ebben a lapban Osváth Tibor novellákat, verseket és apró karcolatokat írt. A fogság nevelt belőle író, mert diákkorában, amikor egy-egy verset, amint minden fiatal ember szokott írni serdülő éveiben, nem is gondolt arra, hogy komolyan vegye az írást és stílus-készségét kényerreladó mesterséggé és művészetté fejlessze.

A Sziheriai Újság és miénktől teljesen idegen orosz élet, a maga különös embereivel, a maga különös aromájú levegőjével addig, addig formálta Osváth Tibor lappangó írói tehetségét, amíg véglegesen és visszavonhatatlanul — író lett.

Neve Erdélyben, ahová való tulajdonképpen, egyelőre nem nagyon ismert. Bár a budapesti Pantheon könyvkiadóvállalat kiadásában megjelent regénye: „Tizen nyugat felé” Erdélybe is eljutott, valószínűleg nagyon kevesen érezték meg, hogy egy Nagyváradról elszármazott értékes tehetség könyvét forgatják és olvassák. Ez a könyv eddig három kiadást ért el gyors egymásutánban. Az Athenaeum adta ki a „Hadifogoly magyarok története” című hatalmas kötetes munkát s Osváth Tibor tagja volt a nagyszabású mű szerkesztőbizottságának. Jelenleg írásai a budapesti Újság és Magyarország című lapokban jelennek meg. Érdekes, hogy a „Tizen nyugat felé” című nagy hadifogoly-regényét nemet is lefordították, de a fordítás könyv alakban nem jelenhetett meg a német könyvpiacra. Hogy miért? Egyszerű a magyarázat: közben jöttek Hitlerék s attól kezdve idegen író munkája elé sorompók emelkedtek a német szellemiség mezőin.

Új regényének s egyúttal a B. L. második ajándék-regényének címe: „Valaki szalad a lány után.”

Ijesztően kezd elfajulni
a választási küzdelemA szélsőséges pártokon kívül főleg az ujliberálisokat
terrorizálja a liberális választási organizáció

Jelentés az ország minden részéből

Bukarest, november 23.

A szokásossá vált választási önkény ezúttal első sorban Bratianu Gheorghe pártja ellen érvényesül, amelyet a Duca-kormány, nyilván, le akar hengerelni az anarchikus mozgalmak elfojtása és a rendfenntartás címén. Szó se róla, az öliberálisoknak minden okuk megvan arra, hogy dühösek legyenek a georgistákra, akik igen sok borsot törtek az orruk alá, de elvakultságukban igazán megfélemlenek a legemlékeztető szabadságjogokról is.

Amint jelentettük, a kormány szombaton este elkoboztatta és 15 napra betiltotta a georgisták lapját, a „Miscareá”-t is s egyidejűleg csendőrséggel szállatta meg a lap szerkesztőségét. A párt erre tegnap „Miscarea Tarii” címen új lapot akart megjelentetni, a nyomdában azonban szintén csendőrség termelt és megakadályozta a lap kinyomását.

Bratianu Gheorghe tegnap délután személyesen megjelent az ilfovi törvényszék elnökénél és főügyészénél s jogorvoslast kért a rendőrprefektúra és a csendőrség hatalmával való visszaélése ellen. Rámutatott a pártvezér arra a körülményre is, hogy

a Miscarea szerkesztőségét karhatalom tartja megszállva s elnöki rendelkezést kért annak eltávolítására.

Az elnök ezt a kérelmet az V. szekciónak osztotta ki, amelytől Sachelarie tanácselnök kiszállt a helyszínre s jegyzőkönyvet vett fel a tényállásról. A tárgyaláson a georgista-párt ügyésze azzal érvelt, hogy a kormány visszaél a karhatalommal s ugyanezzel a logikával csendőrséget állíthat a lap munkatársainak a lakása elé is. A belügyminisztérium ügyésze viszont arra hivatkozott, hogy kormányzati intézkedésről van szó, amely nem tartozik a bíróság megítélése alá. A törvényszék a felek meghallgatása után

elhalasztotta a döntés meghozatalát.

A georgisták egyébként ma is újabb lap kiadásával próbálkoztak. Miscarea Noua címen. Bratianu George kijelentette, hogy

amennyiben nem kapnak törvényes elégtételt, úgy törvényen kívülieknek tekintik magukat is, a kormányt is és erőszakkal védekeznek a jogfosztás és önkényeskedés ellen.

Miközben a kormány minden lehetséges eszközzel dorongolja a georgisták pártját, vidéki szervezetei egymásután hágyják cserben egyrészt, mert már nem bírják a további ellenzékeskedést, másrészt pedig, mert nem akarják szenvedni a kormány-terroret. A jasi beti georgisták zöme átpártolt az öliberálisokhoz, a kisenei szervezetből pedig csak három maradt hűek, a többi testületileg szintén átlépett az öliberális-pártba.

Meggátolják a szélsőséges pártok propagandáját

A georgistákon kívül a kormány leginkább a szélsőséges szervezetek választási propagandáját igyekszik gáncsolni, sőt teljesen megghusítani.

Kiseneben rendőrség szállta meg a törvényszék épületét és a közjegyzői irodákat, hogy megakadályozza a kommunisták, azaz a városi és falusi dolgozók blokkja lista-leltételét. Hir szerint, a blokknak mégis sikerült benyújtani a jelölést az egyik közjegyzőhöz az előírt formások szerint.

Tatarescu Stefan ny. ezredes, a román nemzetiszocialisták vezérének a rendőrség kélszer is eltávolította a város területéről, Legutóbb detektívek kísérték vissza Bukarestbe.

Goga vasárnap előadást akart tartani a kolozsvári Nemzeti Színházban a román lélek átalakulásáról. A hatóságok, azzal az indoklással, hogy értesülésük szerint a cuzisták és vaskardisták tüntetésre akarják felhasználni az előadást, megtiltotta a színház igazgatóságának, hogy a termet Gogának rendelkezésére bocsássa.

Csernopicban a cuzisták tegnap este tüntető menetben akarták bekísérni a városba vezérüket, Costache diakt. A rendőrség fellépett ellenük s a zavargók közül négyet őrizetbe vett. Az ügyészség erre házkutatást tartatott a cuzisták székhelyén, majd lezáratta helyiségüket. A négy lefogott diakt előzetes letartóztatásba helyezték hatósági közegek bántalmazása miatt.

A belügyminisztériumhoz érkezett jelentés szerint a fogarasmegei

Vad községben a vaskardisták benyomultak a község házára, eltávolították a primárt s kettévágták a telefonhuzalokat, birtokukba vették a primariát.

A prefektus nagyobb karhatalommal azonnal kiszállt a községbe. A megerősített csendőrség 17 vaskardistát letartóztatott. Hasonló eset történt a bukovinai Radautimegyében is. Itt öt vaskardistát tartóztatott le a csendőrség.

Néhány szót mondunk csak erről a különös finomságu, kivételes írói tehetséggel meglátott és megalkotott regényről.

Osváth Tibor a hadifogság hosszú, szinte végtelenné tűnő éveit alatt nagy szeretettel és megértéssel tanulmányozta az orosz népet, ezt a duzzadó öserejét, mélységes emberi lélekkel megáldott és megátokozott fajlát. Regénye egy szerelem története. Egy orosz emberé és egy orosz leányé. A szerelem végtelen skálájának édes és tragikus iatékait nem minden

VÉRES DIAKTUNTIETÉS
A FŐVÁROSBAN

A legsúlyosabb szélsőjobb oldali zavargás szerdán délből magában a fővárosban történt, ahol nagyobb diákcsoport tüntetni kezdett a centrumban s követelte a kultus héten ugyancsak 15 napra betiltott Calendarul című fasiszta lap megjelenését.

A tüntető főiskolai hallgatók összeültek a rendőrséggel s egyik komiszárnak belörték a fejét. A tusában egy gépkocsit teljesen összetörték.

Az ütközet színhelyén nemsokára megjelent Marinescu rendőrprefektus s miután előbb önkéntes szétoszlásra szólította fel a diákokat, parancsot adott az időközben felbonullatott karhatalomnak, hogy verjék szét őket.

A tüntetés egyik vezetőjét, aki a háttu-

dományi kar hallgatói egyesületének elnöke, letartóztatták.

VALASZTASI
PAKTUM-TÁRGYALÁSOK

Anerescu és Grigore Filipescu már kartellbe lépett pártjai tegnap választási paktum-tárgyalásokat kezdtek Bratianu George és Jorga párijával. Jorgának a kormányval folytatott megegyezési tárgyalásai ugyanis megghusultak.

Beavatottak szerint a négy párt holnap állapodik meg véglegesen a választási együttműködés ügyében.

Brandsch Rudolf, aki — mint jelentettük — új német pártot alakít hitlerizmusellenes programmal, tegnap óta szüntelen tanácskozásokat folytat Bukarestben a fővárosi és a bukovinai németiség vezetőivel. A tárgyalások befejezése után Brandsch kiáltvánnyal fordult Románia németajku lakosságához.

Nem engedik gyűlésezni Groza Földművesfrontját sem

A Groza Péter volt miniszter vezérlete alatt álló Földművesfront, — amint Déváról jelentik, — tegnap Brádon nagygyűlést akart tartani, amelyet szabályszerűen be is jelentett. Már kora reggel csendőrkörök álltak el a gyűlés színhelyére vezető összes utcákat és visszazavarták az odaigyekvőket. Ennek ellenére mintegy három ezer embernek sikerült a kerteken át bejutnia a helyiségbe és megjelenie a gyűlésen. Községe tehát lett volna a gyűlésnek, de így sem lehetett megtartani, mert a csendőrség vezetője bejelentette Grozának, hogy betiltja a gyűlést.

Groza Péter, hogy esetleges összeütközést elkerüljön, közölte a megjelentekkel a hatósági tilalmat és felkérte őket, hogy rendben és minden zavargás nélkül oszoljanak szét.

Ezután furcsa incidens játszódott le. A község oszladozása után a sétára induló Grozát hirtelen tíz, botokkal felfegyverkezett fiatal ember támadta meg. Groza is botjával védekezett és a kíséretében lévő barátai is segítettek elhárítani a támadást. A fiatal emberek végül eltávoztak, anélkül, hogy a csendőrség valamit is tett volna ellenük.

HÁROMSZÉKMEGYÉBEN eddig 7 párt tette le jelölését a sepsiszent-

györgyi törvényszék elnökénél.

Az első lista a liberálisoké, akik úgy a képviselő-, mint szenátorválasztásokra Bogdan Stefan dr.-t jelölték listavezetőnek.

A sorrend ezután a következő: 2. Argetoianu agrárpártja — Argetoianu. 3. Lupu-párt — Pepovici C. dr. ügyvéd. 4. Goga-párt — Culce dr. ügyvéd. 5. Bratianu George pártja — Raucanu dr. ügyvéd. 6. Junian pártja — Junian. 7. Nemzeti-parasztpárt — Cerghi Pop Victor.

A magyar párt még nem készült el a jelöléssel.

TORDAMEGYÉBEN

a magyar párt következő összetételű listával vesz részt a képviselőválasztáson:

1. Gál Miklós dr. eddigi képviselő. 2. Farkas István, a tagozat alelnöke. 3. Várhelyi József marosludasi református lelkész. 4. Horváth Béla felvinci földbirtokos.

HUNYADMEGYÉBEN

a magyar párt ötödiknek nyújtotta be jelölési listáit. A képviselői listavezető Kendeffy Gábor gróf órváraljai földbirtokos.

A hatodik lista Argetoianu agrárpártjához tartozik. A listavezető Kendeffy Gábor gróf órváraljai földbirtokos.

A hatodik lista Argetoianu agrárpártjához tartozik. A listavezető Kendeffy Gábor gróf órváraljai földbirtokos.

Néhány nap mulva ez a finom és mély írás ott lesz a B. L. előfizetőinek és olvasóinak kezében. Szeretnénk, ha olyan szeretettel és megértéssel fogadnák az Erdélyből elszármazott fiatal író munkáját, amennyi örömmel nekünk magunknak is volt, amikor ezt a kivételes értékű írást ajándékregény-sorozatunk számára megszereztük.

Aktív miniszter támadása a kormány ellen

Érdekes felszólalás a cseh parlamentben

Prága november 23.

A képviselőház költségvetési vitája során, Hodzsa földmívelésügyi miniszter a cseh agrárpárt feje, igen élesen állást foglalt az ellen a kormánytendenciá ellen, amely a kisantant államok gazdasági szövetségének megtartásáért fel akarja adni a cseh mezőgazdaság létérdekeit. A miniszter kifejtette, hogy igazi gazdasági összeműködés Csehszlovákia és a kisantant államok között csak akkor lesz lehetséges, amikor Románia és Jugoszlávia a cseh ipari termelés felvételével ele-

gendő ellenértéket nyújt Csehszlovákiának a mezőgazdasági téren hozott áldozatokért.

A földmívelésügyi miniszter beszédének inkább külpolitikai, mint belpolitikai jelentősége van, bár nyilvánvaló, hogy a beszéd éle Benes ellen irányul, Hodzsa megnyilatkozása a kormány helyzetére, prágai politikai vélemények szerint semmiféle befolyással nincs, ellenben egy újabb bizonyíték arra, hogy a kisantant államok gazdasági érdekei elmentések s nem is egyeztetetők össze.

Eltemették a meggyilkolt Zemlén Gézánét,

akinek egyik gyermeke sem vett részt a temetésen

Budapest, november 23.

Zemlén Gézánét, a budapesti anyagi alkalmatlanság áldozatát, kedden temették a farkas-hegyi temetőben. A temetésen, amelyről a meggyilkolt uriaszony férje és gyermekei távolmaradtak, csak Zemléné három testvére jött meg, akik közül az egyik messze vidékről utazott a fővárosba.

A Zemlén-ügygel kapcsolatosan, — mint ismeretes, — Zemléné a fiatalkoruk bírósága előtt ez év márciusában panaszt tett fia

ellen, mire a bíróság úgynevezett „női pártfogókat” küldött ki, hogy környezettanulmányokat folytassanak. Ezek már akkor megállapították, hogy a fiu nem maradhat Zemlénénél, mert az asszony erkölcstelen életmódot folytat. A kis Dénest ekkor egy budai családnál helyezték el, később apjához, onnan pedig Mezőtúrra került.

A fiatalkoruk bírósága most újabb környezettanulmányokat rendelt el és csak azután tűnik ki az ügy főtárgyalását.

Hitler újra megsürgette a közvetlen német-francia tárgyalást

Döntő fordulat készül a külpolitikában?

Genf, november 23.

A Genfben tartott nagyhatalmi tanácskozás, újabb jelentéseink szerint, — mégsem érte a célját, mert nem tisztázta, hanem inkább szövegezte a leszerelés kérdéseivel kapcsolatos eddigi elképzeléseket. A francia — és angol sajtó mind különféleképpen lát és látta a kérdést s a jóslatokok egész sorával dolgozik. Részben azt vitatják, hogy a leszerelési értekezletnek végleg befejezett, részben, különösen az angol sajtó, hevesen megtagadja Henderson elképzeléseit, a Népszövetség megszűlésével kapcsolatban.

A jelek szerint az első lépés a közvetlen francia — német egyezkedésre már meg is történt.

A párizsi német követ kedden megjelent a francia külügyminisztériumban és hosszas beszélgetést folytatott a külügyi államtitkárral. A beszélgetés határozottan barátságos jellegű volt. Köster kormánya nevében hangsúlyozta, hogy Németország hajlandó a jó szomszédi viszony helyreállítására, de szeretné, ha Franciaországban beszüntetnék a lapok árgus szemekkel szemlélését a jelenlegi német kormány ellen. A továbbiak során Köster tájékoztatta a francia külügyi államtitkárát a német — lengyel tárgyalásokról és beszélgetést folytatott vele a leszerelés kérdéséről is.

Beszédesen egészíti ki ezt a jelentést a Marszalai nagy cikke Hitlerrel és a lap berendezésének tudósítójának Hitlerrel készült interjúja. Ha Németország és Franciaország elrendeli egymás között a Saar-vidék kérdését, — mondotta Hitler a francia újságíróknak, — ami komoly ellentét nem lesz többé a két ország között. Nem egyszer jelentettem ki, hogy Elzászról és Lotharingáról véglegesen lemondottunk. Szeretném, ha egyszer tudomásul vennék ezt és hinnének nekünk. Németország senkit sem akar magába taszítani s nem célja az, hogy megszerettesse magát olyanokkal, akik nem szeretik.

Németország politikáját én irányítom, — mondta tovább Hitler, — nem engedem, hogy

más elképzelések megzavarják azt a békepolitikát, amit célul kitűztünk. Sértésnek érzem, hogy állandóan háborus készülődéssel vádolnak, holott Németország érdekében jobban irítozom a háborútól, mint bárki más. A háború megsemmisítene népeinket és utat nyitna az ázsiai szellemiség uralmának. Én nem térek ki az elől, hogy a két ország közötti ellentéteket szabadon megtárgyaljuk és kiküszöböljük.

A továbbiak során kifejtette Hitler, hogy Németország egyenjogúsítására vonatkozó követeléseit hajlandó fokozatonként és részleteként tárgyalás alá venni és ebben a kérdésben hajlandó engedményekre is. Kijelentette azonban, hogy Németország Genfben nem megy vissza többé, mert ennek semmi értelmét nem látja s a további genfi tanácskozás nem megoldást, hanem újabb huzavonát eredményezne. A francia újságíró annyit tett hozzá az interjúhoz, hogy az ő érzése szerint Hitler őszintén beszélt.

„NAGY VALTOZÁSOK ELŐTT”

Az Intransigeant című párizsi lap fent ismertetett aggodalmára ad magyarázatot a szerdán késő délután Genfből érkezett jelentés. Eszerint

nemcsak a genfi tárgyalások, hanem az egész európai politika sorsdöntő fordulat előtt áll. Nagy és jelentős változások vannak kialakulóban. Henderson lemondási szándéka jól megrendezett színpadi fogásnak tűnik fel, amely egyszerre benépesítette a Népszövetség eddigi üres színpadát. Ma már Genfben, Párisban és Londonban és Rómában egyaránt tudják, hogy a békeszerződészekkel kapcsolatban készülnek olyan elhatározó állásfoglalások, amelyek részben lehetőséget nyújtanak az eddigi vitás kérdések elfintézésére, részben pedig megváltoztatják a Népszövetség eddigi célkitűzéseit is.

Már kedden érkezett egy olyan jelentés, amely szerint a Népszövetség főtájkára tanácskozást folytatott egy híres belga jogászzal, akit a Népszövetség a népszövetségi alapokmány átdolgozásával bízott meg. Ez a belga jogász Bourgoín, aki eddig is a Népszövetség jogi szakértőjeként szerepelt. Az alapokmány átdolgozási célzata elsősorban a 19. szakasz módosítására vonatkozik s olyan értelemben kívánja átfogalmazni ezt a szakaszt, hogy lehetővé váljék a sürgős nemzetközi kérdések megvitatása s ne legyen szükség arra, hogy valamely nemzetközi szerződés megszegésének megállapítását a nagytanács csak egyhangú szavazattal mondassa ki.

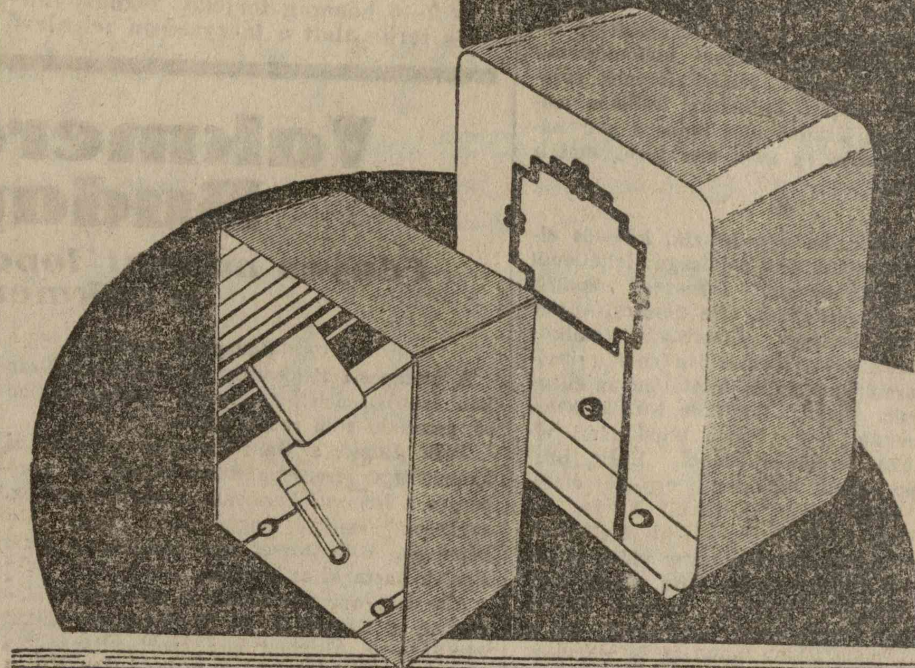
Ez a módosítás kétséskívül a békeszerződések és a Népszövetség közötti eddigi kapcsolaton akar enyhíteni olyan értelemben, hogy a Népszövetség keretén belül a békeszerződések revíziója szabadon tárgyalható legyen.

NEM VÁROK TOVÁBB

és most már én is veszek egy rádiót, mert az új

Standard

készülékek felülmúlhatatlanok

London ragaszkodik genfi tervezetéhez

Addig, amíg Genfből és Párisból olyan jelentéseket kapunk, hogy Henderson fellépése tulajdonképpen kiszámított politikai sakkhúzás volt, Londonból azt jelentik, hogy a kormány ragaszkodik ahhoz a tervéhez, amely szerint a négyhatalmi értekezlet közbeiktatásával a leszerelési értekezlet az eddigi népszövetségi elképzelések szerint folytathassa.

Az angol alsóház tegnapi vitájában Landsbury képviselő aggodalmaskodott a Népszövetség sorsa miatt. Az aggodalmaskodásra MacDonald adta meg feleletet. Kijelentette, hogy az angol kormány mindent megtesz a Népszövetség érdeké-

ben s ebben a kérdésben a legteljesebb egyetértés uralkodik Sir Simon külügyminiszter és a kormány többi tagjai között, tehát nem igaz az a hír, hogy ellentétek merültek volna fel a kormány kebelében. Ő reméli, hogy a legutóbbi német események ellenére is sikerül a genfi és a római tanácskozásokon eredményeket elérni és ezen az alapon Németországot visszavinni a Népszövetségbe.

— Számos női bajnál a természetes „Ferenc József” keserűvív használata végtelen nagy megkönnyebbülést szerez.

A tizedik öngyilkossági kísérlet sem sikerült

Kisenev, november 23.

Kedden délután Kisenevben öngyilkosságot kísérelt meg Grecu Olimpiada 18 éves fiatal nő.

Kihallgatása alkalmával megállapították, hogy eddig tízszer akart már megválni életétől a fiatal teremtés.

Ezúttal azért akart meghalni, mert összevesszett vadházastársával.

Grecu Olimpiada, állapota bár aggodalomra ad okot, valószínűleg életben marad.

Készül az orosz-amerikai megneemtámadási szerződés

Tokió, november 23.

A japán kormány azzal az indoklással, hogy mitsem várhat már a leszerelési konferenciától, visszahívta Genfből megfigyelőjét, Hazigama tengernagyot.

Tokióban egyébként erősen tartja magát az a hír, hogy Litvinov és Roosevelt folytatják a tanácskozásokat és az USA — orosz megneemtámadási szerződés megkötése is napirenden van. Ez lényegesen megváltoztatja a távolkeleti helyzetet s éppen ezért Japán visszahívott washingtoni követe helyét nem tölti be egyelőre, hanem csak egy ügyvivőre bízta a washingtoni képviselőt.

A tokiói kormány ez a magatartása természetesen erősen kiélezi a helyzetet az Egyesült Államok és Japán között.

Legitimista pergőtűz a magyar parlamentben

Budapest, november 23.

Az Ottó-vacsorával kapcsolatos tüntetés miatt nagy vihar volt a magyar parlamentben.

Grieger Miklós, a legitimista-párt elnöke azzal vádolta meg a kormányt, hogy tudott a készülülő tüntetésről. A kormány-párt erősen utasította vissza ezt a vádat, mire Grieger kijelentette, hogy őt és pártját nem félemlíti meg semmi, annak ellenére, hogy a legitimista-pártnak nincsen titkos hatalom a birtokában, mint a kormánynak.

Erre a kijelentésre példátlan vihar keletkezett. Sztyanyavszky, a kormánypárt elnöke a padot verve tiltakozott. A hosszú zaj után végre Östör József képviselő szóhoz jutott s kijelentette, hogy a kormánynak nincsen a birtokában semmiféle titkos hatalom. A szerdai ülésen egyébként a legitimisták folytatták támadásaikat.

Valcerháború?

Dóra Salonban

BRASSÓ FEKETE-UTCA 29

A legizlésebb, minden igénynek megfelelő, kabát, kosztüm és ruha, nagyon jutányos áron készül. Elsőrendű divatlapok rendelkezésre állnak.

Egy magyar politikus portréja

Írta: LIGETI ERNŐ (Budapest)

Már régóta készülök bemutatni az erdélyi közönség előtt egy politikust, aki, noha egyedül képviseli pártját a magyar parlamentben, mégis igen nagy erkölcsi erőt jelent Magyarországon. Sokszor úgy érzem: ő a jövő embere. Bajcsy Zsilinszky Endrénél hívják. Neve egy jóval a háború előtt megtörtént tragikus epizódból ismeretes. Volt egy időpont politikai pályáján, amikor a szélső jobb előfutárának tekintették. Ez a korszak nála, azt hiszem, végérvényesen elmúlt. A világháború gyehehnájából hazakerült vitéz Bajcsy Zsilinszky nagy és sokszor fájdalmas belső átalakulásokon esett keresztül. Most megtalálta önmagát. Megtalálta azt a szintézist, amely lehetővé teszi, hogy a magyar egyszerű magyarra és európaivá váljék; a gyakorlat emberévé és mégis az eszmény hitvallójává; radikálisan demokratává, anélkül, hogy egy jöttányt is kénytelen volna feláldozni a hazafiságból; pacifistává, ugyanakkor éber és eszéssé a külpolitika dolgában; tanulékonyra, hogy érdeklődést mutasson a szomszéd népek közszellemének megismerésére, tehát a legösszefőbb oldalról közeledjék, ugyanakkor lankadatlanul érezze a maga európai rendeltetésének sorszerű tudatát. Bajcsy Zsilinszky különös magyar, nem mert jératlan utat tapos a politikában, de mert azon az úton mer járni, ami a leglogikusabb.

★

Különös ember, ha úgy tetszik, különös elvekkel. Legszenvedelmesebb sajátossága: feltétlenül nagy erkölcsi tisztasága. Százszor alkalmam lett volna meggondolnom, élre kerülni. Akkor lehet például hadügyi államtitkár, amikor akar. Elveinek teljes fenntartása mellett invitálták a kormánypartba és invitálták az ellenzéki kisgazda partba. Politikai barátai hetekig ostromolták, hogy lépjen munkatársi viszonyba velük; eredménytelenül. Evelt, programját nem engedte felhígítani; egyedül meg mindaddig, amíg célhoz ér. Híve? Néhány intellektuel veszi körül, budapesti hívei elérnek egy fehér asztalnál. De a magyar vidék imádja. A magyar ifjúság szeme rajta csüng. Egy szocialista mondotta nekem: annyira tisztas ellenfél, hogy barátunknak tekinthető. Ez a véleménye a többi pártok híveinek is. Földhözragadt szegény ember. És kár, hogy szegény ember. Mert anyagi eszközök híján nem tud toborozni, szervezni, pártot növelni. Agitációjának egyetlen sajtóeszköze: egy kis hetilap, amelynek nyomdaköltségein usztak el magánvagyonkájának utolsó roncslát. Ahányszor találkoztam vele Budapest körengetéjében, magam előtt látom ezüst haját, tiszta, inkább nőiesen szelíd arcát, amelyet egy sebhely tesz látszólagosan keménnyé, mindig elmondom magamban: ime, valaki, aki a tankok és bombavetők évadján egy szál meztelen karddal hadakozik.

★

Nem tudom, milyen szónok, sohasem hallottam „beszélni”. Olvasom az írásait: írni tud: Világos, okos stílus, mert sokszor végig-elemzett gondolat-sorok állanak mögötte. Nincs benne szövevény, „így is-amúgy is” értelmezhetőség, nem ütözkölni be vak ablakokba, ahonnan semmiféle sincs kilátás. Egy-egy végkövetkeztetése oly biztosan áll a maga lábán, mint a költő versében a rim: így van, ez a kádenciája, másként nem is lehet. Magánbeszélgetés közben is érezzük ezt a szilárd meggyőző erőt. Ami egész emberi stílusát jellegzetessé teszi: fegyelmezett, szelíd, mérsékelt, egyszerűsége pártoszt tart vissza; igazgatóan forró szív és forró elme márvány hűtökben. De ha gondolatai vitathatók is volna, ha politikájának vaskapcsait a kihullás veszedelme is fenyegetné, akkor is imponáló jelenség volna a makacsság, amivel kitart ügye mellett, az elszántság, amellyel szemben helyezkedik a divatos politikai áramlatokkal. Elvhűség és következetesség, ezek éppen a politikában olyan tulajdonok, amelyeket felelet kell tisztelnünk, ma, amikor egy tálcseért a pártok eladják lelki üdvösségüket is.

★

Hogy a magyar nemzeti radikális párt — így hívják Zsilinszky Bajcsinak főként népi szellemi tömegre támaszkodó szervezkedését — külpolitikai nézeteit megértjük, figyelembe kell vennünk, hogy a hivatalos magyar külpolitika a látszat szerint állandó erős német tájékozódást követ. Bajcsy Zsilinszky ezzel szemben a legnyomatékosabban németellenes. Több mint Hitler-ellenes: németellenes, aki állandóan attól félti a magyarságot, hogy vázálussá lesz egy főle teljesen idegen nagyhatalmi politikának, amely előbb-utóbb a magyarságot is elnyeli. Helytelenít minden lépést, amely Magyarországot össze akarja boronálni a német érdekek szolgálatával és nyomatékossan sürgeti a francia orientációt. Magyarországon a németellenes politikának különben más ellenzéki politikai körökben is van gyökere. A Magyarság körül csoportosult publicisták és politikusok, különösen Pethő Sándor, Andrássy Gyula politikai örökségének to-

Államellenes izgatásért ötévi börtönre ítélték Török Ferenc csomafalvai esperes-plébánost

A bíróság a Márzescu-törvény alapján eltiltotta a peranyag ismertetését

Csikszereda, november 23

A csikszeredai törvényszék államellenes izgatási pört tárgyalta. Többszörös elhalasztás után kedden délelőtt hozott ítéletet Török Ferenc csomafalvai esperes-plébános ügyében, aki jelenleg a marosföldi megyei Nagybíró községében tartózkodó egyházi kötelességét.

A törvényszéki ítélet páratlanul súlyos és sajnálatunkra, abba a helyzetbe kerültünk, hogy az ítéletet megelőző tárgyalást nem ismertetjük. Lascu ügyész a Márzescu rendtörvény 29-ik szakasza alapján kérte a törvényszéket: tiltsa meg a tárgyalás anyagának nyilvánosságra hozását.

A törvényszék helyt adott a kérésnek és 2—6 hónapig terjedő fogsághozátetés terhe alatt a tárgyaláson jelenlévő

ujságíróknak megtiltotta a pör anyagának hozatalát.

A megdöbbentő ítélet szerint Török Ferenc esperes-plébánost államellenes izgatásban találta bűnösnek a törvényszék s ezért a Márzescu-féle rendtörvény 11-ik szakasza alapján 5 évi börtönre és 10 ezer lej pénzbírságra ítélte.

A súlyos ítélettel szemben a vádlott ártatlanságát hangoztatta és felmentésért felelkezett.

Lascu főügyész, tekintettel a kiszabott büntetés súlyára, kérte a vádlott esperes azonnali letartóztatását. A törvényszék nem látott a letartóztatásra indokokat fennforogni s így Török Ferenc esperes szabadlábon várhatja be a felsőbb bírósági fórumok döntését.

Vakmerő rablás Budapesten

Fényes nappal lopott autóval dolgozott a vakmerő bandita

Budapest, november 23.

A budapesti Bank-utca és Vadász-utca sarkán szerdán délelőtt tizenegy órakor vakmerő, amerikai stílusú rablás történt.

Tóth József, a Ganz-Danubius gépgyár alkalmazottja ezerpengőket váltott fel aprópénzre a Nemzeti Bankban. A nagymennyiségű aprópénzt, amely meglehetősen nagy súlyt képviselt, Tóth József egy zsákban, a hátán cipelve hozta ki az utcára.

Alig tett egy pár lépést a pénzeszsákkal, amikor a Bank-utca és Vadász-utca sarkán várakozó gépkocsiból egy sportnadrágos fiatalember ugrott ki,

rátámadt Tóth József, elvette a zsákot és az aprópénzzel az autóba ugrott és elhajtott.

A vakmerő rablás óriási feltűnést keltett. A rendőrség lázas nyomozást vezetett be. Megállapították, hogy a rabló autója azonos Vargha Andor tanácsos gépkocsijával, amelyet ismeretlen tettes a kedd délután folyamán a Mész-utcában elloptott, azalatt, amíg a tanácsos egy barátjánál tartózkodott.

Az autórabló és Tóth József rablója természetesen egy és ugyanazon személy. A nyomozás folyik.

A magyar-párt is és a zsidó-párt is önálló listával vesz részt a választáson

Kolozsvár, november 23

Az Országos Magyar Párt kolozsvári központja körül egyelőre még teljes szélcsend van. Ez, természetesen, nem azt jelenti, hogy Bethlen György pártelnök és vezérkara ne vettek volna tudomást a politikai sorsfordulásról. A szélcsend egyelőre csak annyit jelent, hogy a pártnál még nem nyitották fel a zsilipeket, amelyen a mandátum-aspiránsok az erdélyi szélrőzsa minden irányából beözönlönnének.

Az elnöki tanács összehívása a napokban megtörténik. Azután továbbmennek a választási technika politikai retortáin és összehívják az intézőbizottságot is. Végre az intézőbizottságnak is lesz valami dolga. Természetesen, a mandátum-osztogatások körül.

Bőséges mandátum-osztogatásról, előre láthatólag, nem lehet szó. Liberális választás lesz, az ismert liberális választá-

si eszközök valószínűségével. Ezek után alig lehet szó új nevek, fiatalok, új harcosok, új képviselők beállításáról. A tradíció a Magyar Pártban kötelező. Kikről lehet tehát szó? Az elnökön: Bethlen Györgyön kívül elsősorban Gyárfás Elemérrel, Willerről, Sándor Józsefrel, Laár Ferencről, Hegedüs Nándorról, egyszóval azokról, akiknek kisebbségpolitikai munkálkodásáról a közvélemény eddig is tudott.

— Lesz-e politikai kartell, vagy választási paktum a Magyar Párt és a liberális kormány között?

Itt, Kolozsváron a politikai tényezők szilárd meggyőződése az, hogy még az esetben sem lehet szó paktumról, ha azt kedvező ígérekkel a kormány ajánlaná fel. A Magyar Párt tehát önálló listával megy a választási küzdelembe, még annak a kilátásával is, hogy mandátumainak száma hat-nyolcra sorvad le.

vábbfejlesztői és szemben a német irányzattal az angol tájékozódást hangoztatják. Zsilinszky azonban nem hangoztat, hanem sürget; nem megállapít, hanem követel. Teljesen új külpolitikai orientációt, amelynél például a magyar-lengyel együttműködés első vonalba kerül. Nem Ankarába kell utazni Kányának, hanem Varsóba — figyelmeztet állandóan. Nem lévén híve az úgynevezett „fűzfá-irredentizmus”-nak, nem híve semmiféle kardcsörtető revindikációnak sem. Ha van politikai elképzelése, csak békés eszközökkel véli megoldhatónak. Eppen ezért ő, a sok kitüntetéses volt aktív katona, ellensége a „militarista” szellemnek is. Jellemző erre hírlapi vitája, amelyet Zilahy Lajos Tizenkettedik órában című darabja körül Milotay Istvánnal folytatott. Milotay vezércikkben támadta meg Zilahyt, hogy pacifista. Zsilinszky férfiasan védelmére kelt és egészen más értelmezést adott a magyar katona fogalmának, mint Milotay, aki sohasem volt katona. Zsilinszky minden szenvedélyes hazafisága ellenére sem tudja gyűlölettel nézni hajdani ellenségét. A szomszédállamok hajdani békét akar. Legelső sorban azt akarja, hogy a kisebbségi egyezményeket

hajtják végre. Ha ő volna a magyar miniszterelnök, alighanem minden nemzetközi befolyást csak erre az elsőrendű kérdésre összpontosítaná. Míg más politikusok úgy gondolnak külpolitikai kérdésekben, mint a katonák, ő, a katona úgy gondolkodik, mint az igazi politikus. Nem ellenfelei katonai erejére kíváncsi, hanem szellemi erejére. Lapja, a Szabadság, programul tűzte ki, hogy teret enged az utódállamok irodalmának és lehetőség szerint ismerteti azokat. E tekintetben töltesz az úgynevezett „liberális” polgári lapoknál és politikusoknál.

★

Belpolitikájának egyes markáns tételei ismeretesebbek a nem magyarországi olvasó előtt is. Anélkül, hogy hadat üzenne az industrializmusnak, a városoknak, a nagytőkének, a konzerneknek, sürgeti a magyar nép, a falu megerősítését. Földreform, hathatós népvédelmi intézkedések. Legszélesebb alapon nyugvó népi demokráciát akar és semmi sem áll távolabb tőle, mint a diktatúra. Hisz a parlamentarizmusban, de a becsületes, őszinte parlamentarizmusban. Látszólag a magyar nép gaz-

BUDAPEST

Svábhegyi Szanatórium

Suba/pin 430 m.

DIÉTÁS
ÉGYGYINTÉZET

Már napi
P. 16-tól.

legideálisabb érsi-téli klimatikus üdülőhely. Intenzív masszázs, insolatio. Parafán kezelés a fővárosra.

Legelőrangú szanatórium: el-látást nyújt 5-6-szori diéta étkezéssel, vizkezeléssel együtt.

A Zsidó Pártnak szintén itt van a központja. Vasárnap tartott zártkörű ülést. Kiszivárgott hírek szerint a választási kilátások iránti pesszimizmus itt sem kisebb. Az erdélyi központ, a rendkívül élezett pártharcokra való tekintettel, a jelenlegi választáson is önálló listával óhajt részt venni a választási harcokban.

Tudvalevően a Zsidó Pártnak eddig öt mandátuma volt. A kolozsvári zsidó politikusok meggyőződése szerint nem valószínű, hogy ezt a számot tartani tudják. Kik jöhetnek egyáltalán számitásba a jelöléseknél?

Elsősorban Fischer Tivadar dr., másodsorban dr. Nobel, temesvári ügyvéd. Fischer József és Marton Ernő ezen a választáson, minden valószínűség szerint önként lemondanak jelöltetésükről. Fischer Tivadaron kívül két tekintélyes kolozsvári zsidó fiskális tarthat még eszmét a zsidó választók bizalmára: dr. Klein Miksa és dr. Kerész Jenő. Az előbbi nagy népszerűséget vívott kimagánál a kisebbségi sajtóvédelem terén. Az utóbbi városi közügyekben tett szolgálatát a kolozsvári zsidóságnak. Mandátumuk felől a bukaresti pártvezetőség fog dönteni.

Nagyszalonta megszabadul a rendőrségi rémuralomtól

Nagyszalonta, november 23.

Tizenötezer ember lélokkzett fel megkönnyebbülten Nagyszalontán annak hírére, hogy Debeu Ioan rendőrigazgatót, akit 1933 január 1. hatállyal rendelkezési állományba menesztettek, ismét visszahelyezték. Ezáltal megszünt a kilenc hónapon keresztül dúló rendőri rémuralom, amely nemcsak a város lakosságát tartotta rettegésben, hanem az egész ország közvéleményét megdöbbentette.

Sorozatos brutalitások, verések és gumibotázások jelzik a kintinó össze-köttetésekkel rendelkező volt belényes rendőrfőnök szalontai működését. Egyik feljelentést a másik után tették meg elene, pozícióját azonban ez sem rendítette meg, mert magas kapcsolataira támaszkodva úgy garázdálkodott, ahogy kedve tartotta.

Debeu kijelentette, hogy a városban rend és nyugalom lesz, a brutalitások megszűnnek. Kijelentette, hogy azokat akik a terrort tovább folytatnák, nyomban felfüggeszti.

Debeu, aki éveken keresztül volt Nagyszalontán rendőrfőnök, bumán gondolkodású ember, aki mindig megértéssel szemben dolgozott. Neki köszönhető például, hogy az impériumváltozás óta bezárt „48-as Függelenségi Pártkör” „Magyar Ház” néven ismét megnyitható.

Nagyszalontán ismét helyreállt a nyugalom. Tizenötezer ember örül ennek, mert ma már a boldogság is relatív fogalom. A szalontai lakosság például az utóbbi időben, hogy nem vernek többé a rendőrségen.

dasági kérdései kötik le minden érdeklődőde azon kevés magyar politikus közé tartoznak akik szüntelenül érzik, hogy a materiális a szellemi kérdéseket elválasztani egymástól nem lehet. Lapja, a Szabadság, egyben erős irodalom-kritikai szemle is. Amikor ez nyarán az Ige (az Irok gazdasági egyesület tragikus körülmények között elveszítette két, Pakots Józsefet, a magyar Irok benne ták azt az egyéniséget, aki hivatva van a zér elhullásával pótolhatatlannak látszó betölteni. És hogy ő nem elnöke, csak egy alelnöke lett az Irok egyesületének, annak meggyázata nem a közbizalom hiánya, hanem csak egy bölcsnek látszó taktikai engedelmesség.

Szokatlan dolog, hogy egy kisebbségi politikusban egy „vezényi” magyar politikus portréját rajzoljuk meg. De Zsilinszky Bajcsy Endre ma egy diadalmasan feltörekvő politikus, aki irányzatot jelent, amely vagy nélkülözhetetlen, vagy általa, de a megvalósulás felé tart. A körülmény, hogy a kisgazdapártot, amely az ország egyik legnagyobb jobboldali ellenpártja, a Tretitina-Turchányi-ügyből folyólag erős törés érte, csak siettetni a nemzeti radikális párt esélyeit és megerősödését.

HIREK

Ahol komolyan veszélyes foglalkozás ujtságot írni

Aki elolvassa az alábbi sorokat, az igazán nem panaszkodhatik Colfescu ügyész urra, aki minden kisebbségi újságírókat szeretne a dutyiba ültetni.

Mert milyen kegyelmet élvezünk és milyen szabadon garázdálkodhatunk mi, romániai újságírók például a kínai újságírókhoz képest, arra legjellemzőbb az a pekingi jelentés, amely a Peking Gazette mostani jubileuma alkalmából érdekes és tanulságos adatokat közöl a lap multjából.

A kitűnő orgánus, mint a világ második legrégebbi lapja, most ünnepli ezredik évfordulását. A lapot ezer évvel ezelőtt Cop-Csal-Öl, a később császárrá avanzsált rablóvezér alapította és az újság más és más név alatt mostanáig 129-szer cserélt gazdát. A lap ünnepi száma az utolsó levél végigmegegyez az ezeréves családfán és a közölt temetőlen érdekesség között nem utolsó helyen áll az az adat, amely arról szól, hogy az elmúlt ezer esztendő alatt a lapnak nem kevesebb, mint 1797 szerkesztőjét végezték ki. Néhány tucatot kerékbe törtek, szárat karóba huztak, ötszázat felakasztottak, hétszázat agyonlőttek, a többit vízbefojtották, husznak kitöltték a szemét, negyvenkettőt elégették, ötöt pedig élve eltemeték.

A megtorlás, a lap szerint, a legtöbb esetben amiatt érte a szerkesztőket, mert „nem testesítették meg olyan mértékben a kínai nép legfőbb tulajdonságát, az udvariasságot, mint ahogy azt a közönség tőlük joggal elvárhatta volna.”

Kínában tehát köté, golyó és hasbaszúrás járt a multban és jár ma is a szerkesztőknek az udvariasságért. Egy sértő szó, egy kétértelmű kijelentés, valaminek a kiszínezése, vagy elhallgatása elég ahhoz, hogy az illető szerkesztőt vagy újságíró felkoncolják. Azt írni például egy miniszterrel, hogy legutóbbi rendeletének utolsó mondatában az állítvány nem az alanyhoz igazodik, kötéltálati halált, ráfogni egy betörőre, hogy nem köszönt el az agyonlőtt bankpénztárostól, amikor kasszaforrás után a pánccélteremből eltávozott, felkoncolást, pellengérré állítani egy szinpad szerzőt, hogy darabja helyenként nem jár sekszipri magaslatokon, közönséges agyonverést jelent a felkelő nap országába.

Ismertjük be, szigorú, de tiszteltetelmű felfogás. Eredeti értelmezése a gondolat- és sajtószabadságnak.

Ugyan bizony, ki élne közülünk, európai újságírók közül Kínában? S mit csinálnának a szegény és ártatlan erdélyi álhírlapírók, ha golyó járna rágal-mazásért és máglya a zsarolásért?

(6)

— Milyen idő lesz? A budapesti időjárás-kutató intézet jelentése szerint felhős, ködös idő várható, délen hóval és esővel, esetleg némi hőemelkedéssel.

— Lindbergh elrepült Franciaország-ból. Lisszabonból jelentik: Lindbergh ezredes, a világhírű repülő, aki legutóbb a francia fővárosban áldozott, gépevel elhagyta Franciaországot. A kitűnő pilóta tegnap délután 4 óra 25 perckor az Azori szigeteken megszakította útját.

— Börtönbe kerül a hatgyermekes anyja a tiltott pálinkafőzés miatt. Csik-szeredáról jelentik: Márton Andrásné felcsiki asszonyt több társával egyetemben tiltott pálinkafőzésért vonták felelősségre a bíróság. Az asszony tagadta a terhére irt bűncselekményt. Védekezésében előadta, hogy a nála megtalált pálinkát ismeretlen egyénektől vásárolta. Természetesen nem fogadták el a védekezést s az asszony kétségbeesett könyörgése dacára, hogy hat ártatlan apró gyermekét ne hagyják anya nélkül, 5 heti fogház-büntetéssel sújtották.

Irodalmi szenzáció lesz

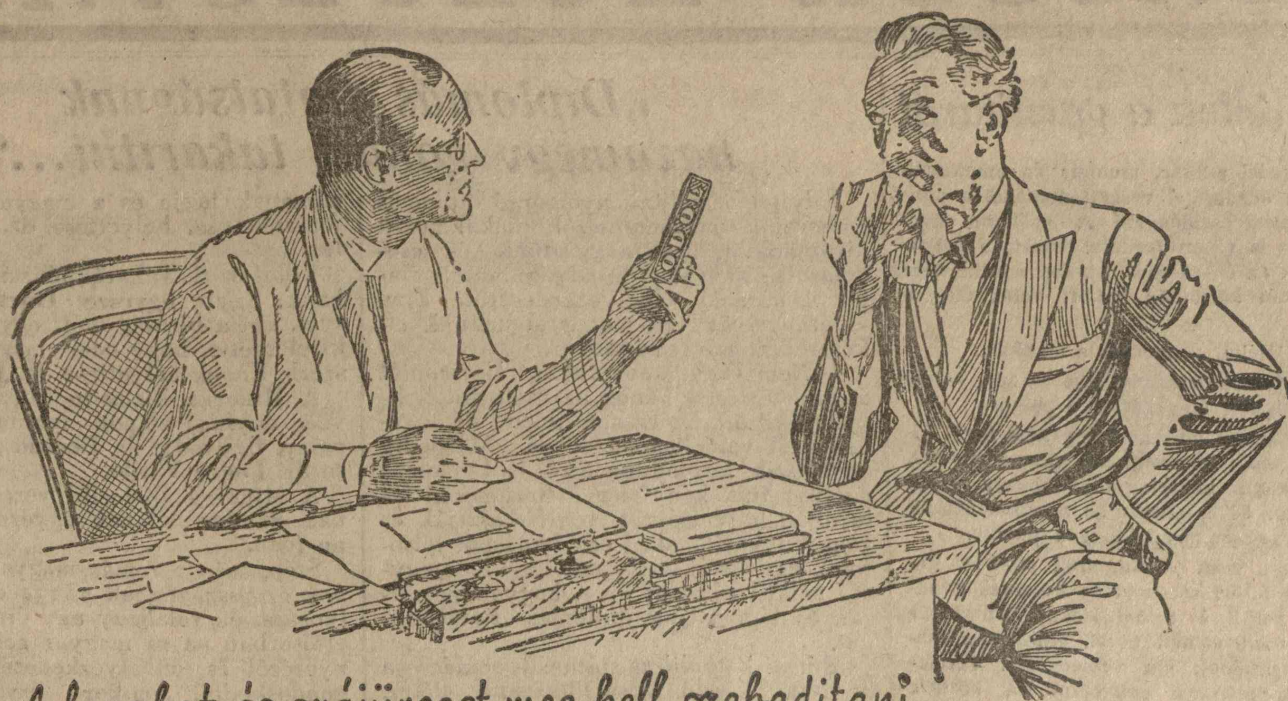
a B. L. november havi

ajándék-regénye.

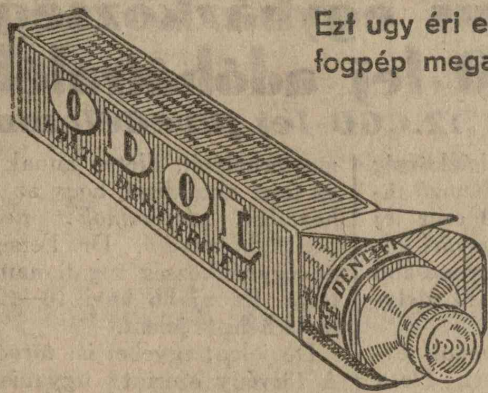
OSVÁTH TIBOR:

Valaki szalad a lány után

GYÚJTSE GONDOSAN A SZELVÉNYEKET!

A fogakat és szájüreget meg kell szabadítani minden idegen anyagtól.

Ezt úgy éri el, ha száját és fogait ODOL-fogpéppel ápolja. Az ODOL-fogpép megakadályozza a lerakódást a fogakra a fogak színesedését és a rossz szájizt - Az

ODOL

FOGPÉP

ingymennyiségű kolloid alkatrészt tartalmaz és ezért alaposan megtisztítja a fogakat, meg-szabadítja őket mindenféle kellemetlen szagtól, festékanyagtól és tisztatlanságtól.

ABLAK

A mozi. Örök téma, örök szerelem és örök haragszomrád. Hányszor megfogadtam már, hogy nem megyek többet és tegnap megint ott settenkedtem a pénztár körül. Mentségem, hogy néhány heti kemény és kitartó reklám preparát-készre egy ugynevezett „világsiker” számára. De nem a világsikerről akarok most beszélni. A világsikerig még el sem jut az ember, amikor erődöt, lendületet és életkedvet felemészti a képes és hangos heti hirdető. Ez a mindenre képes és szemtelenül hangos. Csodálatos, hogy ezekben a hirdőkben hónapok óta semmi sem változik. Az ember, a moziember joggal hiheti, hogy az élet eseményei ilyen szilárdak és változatlanok. Az olasz katonai parádék már 10 esztendeje gyönyör-ködtetnek premier-planban, a Duce már nem is merész, hanem egyenesen vakme-rő arcával. X város székesegyháza most lett 300 éves és körmenettel ünnepe-nek. Aztán jön a nagy francia államférfi obligát temetése. Minden heti hirdő-hoz megal egy nagy francia államférfi. Ugy látszik, a francia államsférfiak számára ez kötelező. Lehet, hogy az elnök jelöli ki a soronlevőt. Amerikai lök-dös és döfölés egy labda körül. Carnera orrát Schmelling laposra püföli. Ezt mindig beleszik. Balbót Mussolini megcsókolja, amitől Balbó elrepül. Bajor sör-ivók hasfelpuffasztó versenyek. Virágkorzó Nizzában. A hirdő-száma csak ezek törtennek. Az események, az igazság, azok nem láthatók. A heti hirdő csak szép, derűs és üdítő dolgokról ad hírt. Egyenesen indiszkrétül diszkrét ez a Fox, Palhe és Paramount, vagy Paralizis.

* Kosmetikai tanfolyam nyílik december 1-én. Jelentkezni lehet mindennap dr. Horskó-vits Erzsébet kosmetikai rendelőjében, délelőtt 10-12-ig. Kórház-utca 2. (Str. Brătianu) föld-szint.

— Három évre ítélték Steidle merény-lőjét. Bécsből jelentik: A bécsi esküdt-szék most ítélkezett Alvensleben fölött, aki Steidle Heimwehr-alparancsnok el-len merényletet követett el. A bíróság a vádlottat három évi súlyos börtönbünte-tésre egy negyedévi kemény fekhelyen való fekvésre ítélte. A büntetés letöltése után Alvensleben az ítélet értelmében kiutasítják az országból. A merénylő az ítéletben megnyugodott.

— KINYÍLOTT AZ ORGONA. Budapestről jelentik: Dombóváron az ódalmandi csikótelep igazgató-jának kertjében több orgonafá ki-virágzott. A szin pompás virágok a kösei virágzás ellenére épp oly illatosak, mint a májusiak.

— Hat hónapra ítélték egy nagyvárad-i munkásvezért. Nagyváradról jelentik: Szerdán délelőtt tárgyalta a törvényszék Gyarmati Miklós városi tanácsos, ismert munkásvezér ügyét. Gyarmati azzal a váddal állították bíróság elé, hogy kö-rülbelül egy évvel ezelőtt, a várad-i áradások idején, röpiratokat terjesztett az árvíz-károsultak között, felszólítva őket, hogy vonuljanak a városháza elé és ott követeljenek segélyt. A törvényszék lá-zító tartalmúnak találta a röpiratot és 6

hónapi fogházra és 50 ezer lej pénzbüntetésre ítélte Gyarmati. Az ügyész súlyos-bításért, Gyarmati pedig felmentésért felelbezzett.

— A házasság meghosszabbítja az életet. A genfi nemzetközi statisztikai irodában egy ta-nácskozáson megállapították, hogy a ház-as emberek jelentékenyen hosszabb ideig élnek, mint az agglagények. Százéves emberek össze-számlálásánál kitént, hogy majdnem mind-annyi házasság. Egyébként a tanácskozásnak az volt az összefoglaló véleménye, hogy a vidé-ki élet, főként a mező munkával való foglal-kozás általában meghosszabbítja az életet.

— A gramofon és a tehén. Amerika Denau-nau nevű városkájában megtörtént, hogy egy tehén berontott egy zeneműkereskedésbe, ahol éppen egy gramofonlemez játszottak le egy vevő előtt. A tehén, amely mindent szétrom-bolt, ami útjába került, csak nehezen lehetett ki-vezetni. Érdekes, hogy mi volt a tehén rom-bolásának oka. A gramofonon ugyanis történe-tesen egy farm életét pergették le. A borjú bögéséből a tehén, amely néhány nappal előbb borjadzott, azt hitte nyilván, hogy az ő bor-járól van szó és anyai fájdalmában berontott az üzletbe.

— Az eszkimók és a válás. Grönlandból az a hír érkezik, hogy az ottani kormány hiva-talba iktatta az első bírót, aki a válásokban dönt. Ezelőtt Grönlandban nem ismertek se feltételeket, se válást. Ha a férj hosszabb vadászúrára indult, átadta feleségét legjobb barátjának, akinek hazatértekor még ajándék is járt. Ma már a feleségek nem tűnnek más

férfit a kunyhójukban, mint a férjüket. Ha ve-szekedés van köztük, akkor a válóperes bíró elé mennek.

— Sodoma és Gomorrha pusztulása a tudomány megvilágításában. Blankenberg geológus Sodoma és Gomorrha, továbbá Zeobin és Adama pusztulását, ami Kr. e. 1900-ban történhetett, földrengésnek tulaj-donítja. A földrengés következtében a Holt Tenger mellékén elsüllyedt a földkéreg egy része a rajta lévő helységekkel együtt. A romok közt tűzvész támadt. Zoár városa, amely nem messze volt és ahova Loth menekülhetett, érintetlenül maradt.

— Meghülésnél, náthaláznál, mandolabonál, torokgyulladásnál, valamint idegfájdalmaknál és szaglásnál naponta fél pohár természetes „Ferenc József” keserűviz rendes gyomor-és bélműködést biztosít. Egyetemi orvostanár-ok véleménye szerint a Ferenc József viz ha-tása gyors, kellemes és megbízható.

Hat kommunista képviselet tartóztattak le Rigában

Riga, november 23.

A lett parlament az államügyessé-g kérésére hat kommunista képviselő men-telmi jogát felfüggesztette. Az állam-ügyesség arra való hivatkozással kérte a kommunista képviselők kiadását, mivel azok féktelen izgatásukkal veszélyeztet-ték a lett állam rendjét. A hat képvise-lőt, kiadatásuk után, letartóztatták és el-járást indítottak ellenük.

AMERIKAI POLGÁROK A SZESZ-TILALOM MEGSZUNTETÉSE UTÁN

— Mit iszunk? Bort, sört, pezsgőt?

— Tudod mit? Igyunk egyszer kio-telesele málnaszörpöt.

Küldje születési dátumát ap egy egész életre szóló bslást. Utbaigazítást mindegyében: szerelem, válás, üz-t. per, házasság, stb. Mellé-lyen 23 lej bélyeget pósta-lytségre.
„GRAFOLOGUS”,
Iulij, Calea Regele Ferdinand
121. sz.

Kicsérítették a garnitúrát

A kolozsvári polgár, munkás és munkanélküli, fásult közönnyel veszi tudomásul a politika hullámzó eseményeit. A gyökeres kormányváltás is olyan fordulat ennek a dolgozó rétegnek az érdeklődési körére, mintha nem is itt, hanem külföldön bukkott volna meg a kormány.

— Urak játéka, — mondja a munkás.
— Még elviselhetetlenebb lesz az adó, — jelent ki rezignált megadással a polgár.

— Sem ez, sem más kormány nem fogja hiánytalanul felvenni a gyermekeimnek kenyeret adni, kékefagyott lábukra cipőt huzni, — tör ki epéskeserűen a munkanélküli dolgozó lázas-cserepes ajkáról a panasza.

Urak dolga, urak játéka, urak profitja. Valahogy úgy kíséri szemmel és keserves gondolat ezt a politikai futballjátékot Kolozsvár lakossága, mint valami távoli országrész lah-darugó csapatainak hiu versengését. Természetesen proficsapatra gondolunk. A köznek igazán semmi haszna abból, hogy melyik csapat fog győzni.

Garnitúrák kérdése az egész. De az aztán fegyelmező gyorsasággal meg is oldódott. Egyáltalán nem fontos, hogy ennek az eladódott városnak pénzügyi komplikációit, magasabbfokú algebrai feladatait máról-holnapra olyan emberre bizzák, aki tegnap még azt sem tudta, hogy mennyi a város bevétele és kiadása. Nem fontos, hogy az új polgármesternek legalább is egy vagy két évet kell a polgármesteri székhelyen ülnie és nyitott és látó szemmel kell minden jelenséget magában látnia, hogy megismerje ennek a városnak minden sebeit, nyomorúságait és felfakadható hegeit.

Mindez nem fontos. Fontos csak az, hogy pártpolitikusok kerüljenek be szakszerűségeit követelő állásokba. Fontos csak az, hogy pártpolitikai szolgálatokat teljesítő tanácsadók jussanak be Kolozsvár közügyeit intéző kommunálisába. Fontos csak az, hogy minél gyorsabban foglalja el az előretört új garnitúra a pozíciókat.

Delen volt polgármester pár héttel ezelőtt az Újságíró Klubban sajtóankétára hívta össze az újságírókat. Kérdések és feleletek cikáztak ezen a megbeszélésen. Ilyenekről volt szó: városcsarnok. A jelenlegi piacok és szennytelepet jelentő hódok kitépítése a városról. A villany nélkül, víz- és szennyecatorna nélkül, ázsiai állapotokba süllyedt külvárosok és új városrészek világítással és csatornázással való civilizálása. Új városháza. Új közvároshíd, új állatvásártér a város határán kívül. Egy olyan villanycentrálé építése, amely Nagyváradot, Szatmárt és minden utbaeső községet villanyal lásson el. Az utburkolatok rendbehozása és pedig nemcsak a bevárosi utcáké, hanem a perifériáké is. Ezzel kapcsolatban az egész város higiénikus tisztántartása. A Szamos medrének rendbehozása.

Milyen csekélynek és mennyire nem sürgősnek látszik a legutóbbi kérdés. De csak látszik. Delen polgármester száraz hangon, minden emóció nélkül utalt erre a kérdésre és mégis beledöbbszélte. Ha öt-hat évig megmarad a Szamos-medér belső kiépítésének elhanyagolása, a meder oldalán épített házak beomlása egészen biztosan bekövetkezik.

— Nem rémképek ezek, polgármester ur? — kérdezte az egyik újságíró.

A polgármester komoly tekintettel emelte rá szemét a kérdezőre s így válaszolt:

— A partmenti házak süllyedését évről-évre figyeljük s ezért jelenthetem ki túlzás nélkül, hogy nem agyram a bekövetkező veszedelem.

Delen polgármester csak egyet felejtett el, hogy minden komoly és életerős vágó ügy évről-évre süllyed ebben a városban.

Delen polgármester azt is mondotta, hogy tél előtt állunk, tehát nyomor előtt.

— És hogyan akar Ön ezen segíteni? — kérdezte egy másik újságíró.

— A városnak erdeje van, csak be kell hoz-zuk a fát s egy párszáz vagon fával meleg tanyákat tudunk teremteni a nyomorfélszékben.

Új garnitúra vette át a város vezetését, de aligha jut az új garnitúrának egyelőre eszébe, hogy a városnak erdeje van és kegyetlen, durva csizmával közlekedik a tél, hogy könnyörte-lenül eltámassza azokat, akik nem tudnak fával, cipővel és betevő palattal megalkudni vele. Az új garnitúra teljesen figyelmen kívül hagyta azokat, akik ezekre a városvezetési gondokra is figyelemmel kellene fordítani a kisebb-egyet és munkásokat.

Kolozsvár lakossága azonban erre sem szí-szen fél, csak mint t. netet alapítja meg, hi-szen urak játéka ez az egész komédia és a polgár, a munkás és munkanélküli, mintha mi-m történt volna, megy tovább letargikus közönnyel és lemondó fásultsággal a biztos eszengéyedés útján.

„Diplomás fiatalágunk hazamegy ganajt takarítani...”

Folyton beszélünk nyomorgó diplomás embereink megmentéséről, diakakciókat hirdetünk, menzákra gyűjtünk és csodálatosképpen nem gondoskodunk a fiatal generáció elhelyezkedéséről. Egy kolozsvári ügyvéd mondta nekünk elkeseredett szívvél a minap.

— Nem vagyok soványsza. Harmoniát és egyetértést kívánok az ittléző intellektuelek között. De ez nem jelenti az önélelemlről való lemondást is. Márpedig ugyilátszik, lemondunk erről is. Diplomás magyar fiuk kénytelenek hazamenni fa-lujukba, diplomáikat szegreakasztják és ganajt takarítanak. Csak kapásból telso-rolok egy listát, mely minden megjegyzés nélkül rámutat arra, hogyan pártol-juk és támogatjuk diplomás fiataljainkat.

Római katolikus státus: Jogtanácsosa dr. Nagy László, társa Rebreanu Péter.

Református egyházkerület: Helyettes ügyésze Dániel Elemér, társa Fedorca Joan.

Roth Hugó, a Magyar Párt elnöki ta-

nácsának tagja és a magyar mánáság jogtanácsosa, helyettese dr. Spornic Titus.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitel-bank: Egyik ügyésze Ivacs Kovács Mátyás, aki a bíróság előtt egy alkalommal kijelentette, hogy nem magyar, hanem szerb. Ennek helyettese dr. Juliu Maxim.

A Minerva Biztosító Intézet turivale-vően egyházi alapon fenntartott intézmény. Ügyvédje dr. Bernád Ágoston, társa dr. Fodor Vasile.

A Minerva Biztosító vezérigazgatójának, Sándor Bélának ügyésze dr. Baleanu Joan.

Szép, szép a román-magyar köziedés-nek és összhangnak vágya és kihangsulyozása, de valahogy úgy érezzük, hogy elsősorban az új magyar generáció ke-nyeréről és elhelyezkedéséről kellene gondoskodni, amikor érvényesülésük előtt az összes köztisztviselői, funkciók-ban becsútták a kaput, ami viszont tel-jesen társa van a román intellektuelek számára.

Katholikus egyházközség: 2.150.000 lej adóhátralék Zár gondnok 12.000 lej jövedelemmel

A kolozsvári katolikus egyházközség súlyos anyagi krízissel küzd. Jellemző tünete ennek, hogy kétféle 150 ezer lej adóhátraléka van. Pedig a kolozsvári katolikus egyházközségnek vagyonszeres testvéregyházközség nincsen egész Erdélyben.

Hirschler József preláts-kanonok év-tizedekig szenialisan gazdálkodott. De a pár év előtt 40 millió hollándi kölcsön felvétele s főleg annak irrealis felhasználása megrázta pilléreibe a hatalmas egyházi vagyont. Pedig ez az egyházi va-gyon nem öncélú volt és ma sem öncélú. Hirschler kanonok hat vagy hét elemi iskolát tart fenn. Ezenkívül megalapította az Augusteum árvaházat és iskolát, és az egész világon pártjártitkító Mariá-numot. Ezeket az intézményeket mind ő tartotta fenn, előrelátó, okos gondos-sággal és a jó gazda érzésével.

A hollandi kölcsönre is meg voltak a terveik. Okos és helyes tervek voltak. Kul-turházat és egy új, modern iskolát akart építeni. Mindebből nem lett semmi. A pénz szétesurgott, az adósság megmaradt s a kamatok folyton emelkednek. Ebből ered az ingatlanok több mint kétféle adótartozása.

Ennek az egyházi vagyonnak súlyos

megterhelését, illetve annak publikálását az teszi aktuálissá, hogy az egyházközség házaihoz zárgondnokot nevezett ki a pénzügyigazgató. Dr. Fersigan Romulus az egyházközség ingatlanainak zárgond-noka. Ez újabb havi 10—12 ezer lejes meterhelést jelent.

De jelent egyebet is: törvényteleniséget. A törvény szerint ugyanis a pénzügy-igazgatónak csak arra lett volna joga, hogy a bérlők által fizetendő bért letöltsa s ha a bérlő nem az adóhivatalhoz fizeti be közvetlenül a lakbért, a pénzügyigaz-gató a lakbért a bérlőtől köteles felhaj-tani. Zárgondnokot csak az esetben lehet delegálni, ha a pénzügyigazgatóság fik-tív szerződésekre jön rá, vagy pe-dig ha az ingatlan tulajdonos a bérjöv-elelmet eltitkolja. Egyik eset sem alkal-mazható a kolozsvári egyházközségre.

Október 23-án neveztek ki a zárgond-nokot. Az egyházközségnek jogában volt ezt az intézkedést 15 napon belül meg-feleltetni. Az egyházközség nem felel-bezett. Vajon miért nem felelt bezzet? — kérdezik a kolozsvári katolikusok. — Vagy olyan jól áll az egyházközség szénája, hogy házibérjöveldemének három-százalékáról le tud mondani dr. Fersigan Romulus javára?

KOLOZSVÁRI MOZAIK

KÖDÖS ESTE megyek a Wesselényi Miklós-utcában. Sodró áradat zajlik a járdákon. A párszáz nedvesség lucskossá teszi az aszfaltot. A nyirkos levegő a ruhán és a porusokon keresztül csontokig szivórog. Egy nagy porcellán- és üveges-áruházzal kirakatának illumináló fénye át-tört a ködhályogot. A kirakat előtt ala-csony zsámolyon gyászruhás asszony ül. Lehet negyven, de lehet hatvan éves is. A fekete gond összekuszálta a vonásokat a rokokoszemes és finom arcon.

Előtte egy halom kabáttartó, újságpap-pirra kiterelve. De az asszony nem néz fel a járó-kelőkre, nem hívja fel porté-kájára a figyelmet, az üzletet a véletlen-re bizza. Nem ér rá árucikkének hangos propagandát üzni. Gönyvedten, gondos figyelemmel kézimunka fölé hajol. Fagyos ujjai között csillogó tű fénye vibrál.

A gyászruhás asszony az utcán kézi-munkázik. Madeiracsipkét köt. Megszóli-tom. Riadtan tekint föl, mint akit mun-kájában zavarnak.

— Veszek tőle két kabáttartót, holott nincs is szükségem rá.

Az egész vétel csak ürügy, hogy sorsa felől kérdezősködjem. Ez a sors történet tömören így foglalható össze:

Nyugdíjas tisztviselő felesége, három gyermekkel. A férje készíti a kabáttartókat. Primitív famunka. Öt-hat darabot ad el, naponként. De ebből és a nyolcszáz lej nyugdíjból nem lehetne megélni. Madeiracsipkéket köt megrendelésre, — az utcán, a kirakat villanyfénye mellett.

KOLOZSVAR LEGNAGYOBB gyár-üzemének személyzeti osztályában folyt le a következő jelenet. Tanuja voltam. Egy munkás állt be a szobába. A gyár-ból, egyenesen a munkahelyéről jöhetett. Kötényén és kezén a munkának nyomai.

— Titkár ur, kérem, — kezdi el aggo-dalmaskodó alázattal. — A feleségem itt van a gyermekkel.

És már nyitja is ki az ajtót, amelyen egy ványadiképi, sápadt, sovány mun-kásasszony egy időtá gyermekek vezet be. A gyermek vihog és rugdosza az any-ját. Tíz éves lehet. Az anya csitogatja és szeliden türi a rugásokat.

— Arról volna szó, titkár ur, — kezdő el az apa, — tíz év óta kinlódunk ezzel a gyerekkel. Szegényke tízhónapos korában agyhártyagyulladászt kapott. Amiatt lett szegény ilyen boldogtalan. De mi nevel-nék tovább is, ha bírnánk. De az asz-szony a fiúcska miatt esett ki a munká-ból. Otthon kellett maradnia, hogy gon-dozhassa. Most, Máramaroszigeten felbet-ték egy intézetbe s az asszonynak el ké-ne oda vinni. Dehát nincs utiköltség. Ha az urak jóvoltából egy kis előleget kap-hatnék, amivel az asszony a fiúcskát el-vinné.

A fiúcska vér-fagyasztóan vihog, hát-borongató grimaszokat vág és mégis a szobában senkinek se jut eszébe a gro-teszk jelenet elnévelnie magát. Az anya lehajol, magához öleli a borzas fejét és sírova simogatja.

— El kell vinnem szegénykét, ha meg-hasad is a szívem. Kicsi jószágom, hogy is fogok tovább nélküled élni?

Zokog és a hajút simogatja.

Tíz év óta se éjjele, se nappala. Kicsit mialta a munkából. De ő mégis a haját simogatja, tébolyult kifejezésű, maszatol arcát csokolgatja és sírova — fuldokolva mondja: hogyan is fogok nélküled tovább élni?

Anyja!

Fa és kenyér

A napokban, valamelyik kora reggel dör ezüstje csillogott a Szent Mihály templom tornyának keresztjén. Ahogy a felkelő nap a Hóstát felől felbukkant a sugárhadseregét szétszórta az ébredező városra, a dörött háztetők szikrázó di-szokban gyönyörű, festői képet nyújtot-tak. Csak pár nap és a tél, egész festői dekorációinak hermelinpalástos díszével beköszönt hozzánk is. Már előre látom, milyen szép lesz az ősi templom hókuca-más teteje, a Mátyás szobor is fehér dísz-be öltözik, de rettegés és vacogás áll meg minden érző ember lelkét ha arra gondol, hogy ez a festői dekoráció mi-lyen szörnyű szemfödél, halallepel je-lent Kolozsvár külvárosaira.

Sajnos, nincs pontos statisztika Kolozs-váron sem a munkanélküliekről. Hozzá-vetőleges számítások ötezer munkanél-külről beszélnek. De egészen bizonyos, hogy ennél több van. Majdnem ugyan-ennyi azoknak a munkásoknak a száma, akik a félbécra erőszakkal gyárakban, üzemekben, műhelyekben ötven, sőt negyven és harmincszázalékos munkale-tet dolgoznak. Mi vár ezekre? Beszéltem egy fakereskedővel, aki évek óta a vas-uti és gyári munkásoknak szállítja uta-lványra a fát. Így jellemezte a helyzetet: — Négy évvel ezelőtt még haterzer va-gon fát szállítottam maideim kizárólag dolgozó munkások és kisfizetésű tisztvi-selőknek. A fogyasztás évről-évre meg-döbbszönt rohamossággal csökkent. Ma már egyharmadára szállított alá a munká-sok fafogyasztása.

Ez azonban nem azt jelenti, hogy azok a munkások, akik régebben be tudták fü-teni kicsiny, egyszobás-konyhába lakásu-kat, ma egyharmadára csökkentették igé-nyüket, ellenkezőleg: a jelentősége ma ennek a szomorú tünetnek az a rideg tény, hogy a régi, füteni tudó kontin-genssel szemben, már az elmúlt télen egyharmadára csökkent azoknak a szá-ma, akik bármily takarékosan is, de mégis be tudták szerezni minimális faszükség-leüket. Minden jel arra vall, hogy az idén még kevesebbet fognak füteni Ko-lozsváron.

— Hány vagon fával lehetne megolda-ni Kolozsvár proletárcsaládjainak mi-nimális fűtési gondjait?

Ezt a kérdést viszont egy olyan szak-értőhöz intéztük, aki ismeri Kolozsvár szociális viszonyait. Az illető ceruzát vett elő, számolni kezdett s a végén ki-jelentette, hogy ötszáz vagon fával meg-lehet oldani azt a problémát, hogy Ko-lozsváron egy gyermek se fázzon — zord téli napok alatt.

— És mennyibe kerülne ez?

— A fa forgalmi árát éppen ma jelen-tették be a hatóságoknak. A fa ára az idén vagonoként 5600 lej lesz Kolozsvá-ron. Tehát viszontelárusítóknál 56 lej lesz mázsiája. Az ideai faárak olcsóbba-dást jelentenek a múlt évvel szemben, ez a csökkenés azonban nem áll arány-ban a város lakosságának rohamos prole-árizálódásával.

— Miképpen lehetne a szegények, munka-nélküliek téli fakérdését megoldani?

— Semmi esetre sem egyéni, vagy ugy-nevezett jótékonsági egyesületi altru-izmussal. Ez a megoldás csak forgácsot jelent a külvárosi házikók kihűlt kályháiban. A városi tanácsnak kell meg-szerveznie a szegények faellátásának kérdését, akár általános pótdadó akár a látványossági helyek, luxuscikkek, ár-nyos megadóztatásával. Min' issze két és fél millióról van szó, amellyel megleget lehetne varázsolni a didergő lakásokba.

— Hogy állunk Kolozsváron a többi életszükségleti cikkekkel?

— A kenyér ára 6—8 lej. Zsir 29—30 lej. Ugyanennyi a zsirnakvalónak az ára. Tej 4—5 lej. Tojás 2 lej. Burgonya 3 lej. Marhahús 18—20 lej. Sertéshús 24—32 lej. Liszt 7 lej. Kávé a legsilányabb 120 lej kg.-ként. Szappan 6—12 lej dara-bonként.

— Egy pár olcsó gyermekcipő 120—200 lej. Egy pár olcsó munkásbakancs 240—300 lej. Ha egy többgyermekes családapát ve-szünk alapul, akinek még iskolaköltségei is vannak, a mai munkásfizetések mel-lett, még ha munkában van, akkor is, felborzolt idegekkel nézhet a tél elé. Hat még milyen szakadék lehet egy munka-nélküli családfelelő lelkében. Kitől és mitől várhat segítséget?

Halász Sándor balkáni riport-sorozata:

Négyen a Vitos derekán, akik azt üzenik, hogy ők látnak

Álom a hetedik világrésről, az agrár-kontinensről,

amelynek a Földközi-tengert kellene magába zárni

Szófia, november 21.

Hihetetlenül szép őszi délután van. Biztatóan süt a nap és aranyat csillogtat a Vitos-hegység sárga fakoronáin.

Felmászunk egészen a hegy középső és onnan nézünk rá erre a laposan elomló, elakadt és félbemaradt nagy városra, Szófiára.

Ki kellett jönnöm a Vitosra is. Kicipeltek. Meg akarták mutatni a „barátain”, hogy milyen gigászi méretűnek tervezték ma hatvan esztendeje a Balkán fővárosát és sirva megmutatták, hogy milyen törpévé és satnyává sikerült.

Itt nem lehet ellenkezni: ki kellett jönnöm a város végére, fel kellett másznom a hegy középső és rá kellett néznem a Városra.

Megkövetelik az embertől, hogy megszeresse Szófiát.

Hatmillió ember él ebben az országban és néha-néha az az érzésem, hogy ez a hatmillió ember csak azért él, hogy az idegennel megszerettesse ezt a kis országot. Nem kell kapcsolatokat keresni:

kapcsolódnak ők maguk. Nem kell bemutatkozni: bemutatkoznak, mielőtt a kalapodat megemeled.

Hatmillió ember érvel, magyaráz, tanít és kioktat arról, hogy milyen egyszerű kis nép ők és milyen nagyszerűen csinálnak a semmiből — kenyeret.

Szófia minden utcáján 2-3 négy-öt emeletes palota épül.

Az ország a földön, leteperve és kifosztva, szegényen és ruhátlanul. Hogyan épít ez a város? Miből épít ez az ország? Honnan veszi a pénzt és a — merészséget?

Nem tudtam megfejteni a rejtélyt és ezért felmentem az egyik épület-kolosszus állványára. Az építész-mérnök fogadott és a — nyakamba borult. Hálás volt, mert akadt egy ember, aki maga érdekli. Ők mindig keresik az idegent. aki be érdeklődést keltsenek és ime itt az idegen, aki maga felmászik az építő-állványra.

Meg is bűnhődtem érte, mert ime, most itt vagyok a Vitos derekán és néz-

nem kell az épülő Város. Egyébként a város palotáit nem a pénz építi fel, hanem az akarat. Összeáll harminc család és épít egy — balkáni „felhőkarcolót.”

Minden utcában összeáll harminc család.

Itt mindenütt mindenre összeállnak. Falu-közösségekbe, olvasó-körökbe, szövetkezetekbe, politikai egyesületekbe, mindenbe, amihez csak össze lehet állni, ők összeállnak. Összeállnak tehát — házat építeni is.

Innen, a hegyoldalról, magyarázzák immár négyen, — mert barátokat is hozott a mérnök, — hogy mennyi épült és hogyan épült. Messzire mutatnak a kezükkel, messzire, nagyon messzire. Megnyulik a mutató karjuk, egészen az Égei tengerig nyulik.

Kicsi nekik — Macedónia.

Mondják is rögtön:

— Így bezárva és megtépve kell élnünk, leláncoltan és letüportan. Pedig tudnánk élni, mert tudunk dolgozni.

És kérdik is nyomban:

— Tudunk dolgozni?

Akik egyformán jól kezelik a kaszát és a bombát

El kell ismerni: nagyszerűen tudnak dolgozni. Az ásót éppen úgy kezelik, mint az építő és teremtő energiát, a kaszát ugyanúgy lendítik, mint ahogyan a bombát is vetni tudják.

— És nem jutunk semmire! — mondja rezignáltan az egyik, szőke és tömpe orru, vékonyajkú és halkszavú egyetemista hallgató. Most jött haza a berlini gazdasági egyetemről. Nem tud tovább tanulni. Nincs pénze tovább.

Leheveredünk a sárga levelek alomjára és cigarettázunk.

És politizálunk. A harmadik szippantásnál nyakig benne vagyunk már a politikában.

En mondom:

— Az ellentállásnak semmi értelme. Tizenöt éve szembenálltok a nagy és mindenható európai politikával. Azzal indulatok a harcnak, hogy legyűrjétek a pariskörnyék békeket és ime, Páris és környéke Benneteket gyűrt le.

A mérnök mondja:

— Semmi közünk Párisnak és senkihez nincs semmi közünk. A mi ellentállásunk nemcsak azt harsogja, hogy adják vissza mindazt, amit elvettek tőlünk, hanem azt is, hogy hagyjuk már oda egyszerű és végleg az ostoba európai politikát.

És mind a négyen, kórusban és taktusra kifejtik:

— Nem az a baj, hogy Balkán-probléma van, hanem az, hogy európai politikai érdek, hogy Balkán-probléma legyen. Meg lehetne egyezni. Az albán nem haragszik a bolgárra és a szerb sem gyűlöli a törököt, az örmény is kibékülne a göröggel és a román is testvére lehetne valamennyi nációnak. Ők nem elvakult soviniszták és nem harcias nacionalisták és éppen ezért bevallják, hogy az önálló Bulgária éppen olyan lehetetlenség, mint az önálló Szerbia vagy Albánia. Csak a Balkán egésze lehet önálló, de nem lehetnek függetlenek a balkáni államok. Még egyszerűbben: semmi szükség arra, hogy „államok” legyenek a Balkánon, de szükség lenne a Balkán-államra.

— Duna-szövetséget akarnak? — mondják nevetve és gunyosan. Mi az, hogy Duna-szövetség? Mi köze a Dunának a szövetséghez? Mi köze az osztráknak a törökhöz? A cincárnak a eszhez?

A Balkánnak csak a Balkánhoz van köze és köze van a Földközi-tenger minden népeivel!!!

Igy mondják a Vitos-hegy derekán, novemberben, napfényben, a földön ülve és félkönyvökre dőlve.

Az egyik most felugrik és már deklamálva bizonygatja:

— Nem lehet meggezni addig, amíg szövegezzük Európával. Európához semmi közünk. A Balkán is Európában foglalkozik ugyan, de a politika európai fogalma nem esik már egybe Európa geográfiai fogalmával. A politikai Európa Páris,

Berlin és London. A politikai Európát a francia, német és angol nagyipar és nagy tőke rányítja. Hol van nálunk nagy tőke és nagyipar? Nálunk föld van, hegy van, bánya és tenger, szőlő és dohány, petrolium és földgáz, füge és datolya.

— Belátjuk: nem állhatunk meg egyedül és társatlanul, de a mi társunk nem lehet sem a francia imperializmus, sem a német militarizmus. A mi szövetségünk csak a földművelő paraszt-népek gazdasági szövetsége lehet és ha már éppen politikai és gazdasági szövetségre van szükségünk, úgy szövetezzünk a Földközi-tenger népeivel. Hozzáink közelebb áll az északafrikai néger és az egyiptomi, az előázsiai arab és török, valamint a gibráltári mór, mint akár a cseh, akár a német, akár a francia, akár a holland.

— Az ott más világ. Az ott más érdek. És ez a más világ és más érdek akarja az itteni élet színét átfesteni és az itteni ember lelkét tüzelní.

— Semmi közünk hozzájuk!

— Mi látjuk, mit akarnak velünk...

— Mi, itt, a Földközi-tenger partján és medencéjében, külön kontinens vagyunk, erővel, gazdasággal, autarkikus alapfeltételekkel és lehetőségekkel. És mindezeket az adottságokat nem tudjuk kihasználni, mert a nyugati politika nem tűri, hogy egymással, egymásért és önmagunkért éljünk. El kellene szakadni! Hátat kellene fordítani mindennek, ami nyugati és mindennek, ami keleti! Ez itt sem nem Nyugat, sem nem Kelet! Ez itt a világ közepe! Innen indult ki a kultúra gyökere, a tudomány genézise, a gazdaság alapja.

A mérnök a vállamra teszi a kezét:

— Meg akarja írni, hogy mit látott a Balkánon? Ha igazat akar írni, írja meg, hogy embereket látott, akik látnak. Mi látjuk, hogy mit akarnak velünk és mi

Nem az az igazság, amit Páris hazudik

— Nem, világháború lesz ismét — mondják sötéten. Az egész világ háborúba borul ismét, mert a Földközi-tenger kis világának nem akar békét hagyni és nyugalmat adni — Európá.

— Ez az igazság és nem az, amit Páris hazudik és amit London sápitezik. Népmilliók vérezték már el a Földközi-tenger partvidékein. Volt Karthago is valamikor, volt Spárta is egykoron, volt Bizánc és Alexandria. Mind elpusztultak, de a Duna-völgye és a Balkán ma is él. Mi megmaradunk! Bennünket nem lehet eltaposni! Mi vagyunk a mag, az őslapza, az Ember, akinek ivadékai és ősei teremtették és teremtik a jövőd-

— Nem csak ma, a huszadik században, de a múltban sem volt semmi közünk egymáshoz. Nem ők voltak Athén, Spárta, Róma és Bizánc, nem ők voltak a kultúrák és harcok ősei. Ők csak most omlottak felbénk és tepertek maguk alá bennünket. Ők hódítók, de nem testvérek. Ők patrónusok és leigázók, de nem sorstársak és nem testvérek.

— Románia? Hát haragszunk mi a románra, vagy a magyarra, a szászra vagy az oroszra, akik a román állam keretén belül élnek? Nem, nem haragszunk, ellenben gyűlöljük azt az állami politikát, amelynek nincs nemzeti és így nincs balkáni és így nincs földközítengeri karaktere, hanem francia utánérzésre hajlik és gall parancsra térdreomlik. A gallok is emberek, a germánok is azok, de közöttünk sehol sincsenek lelki kapcsolatok és ami gazdasági függőség keltőnk között mégis van, az nem természetes, hanem mesterséges és mesterkelt kapcsolódás.

nem tűrjük el, hogy továbbra is az történiék velünk, amit Európa akar és követel. Tizenöt esztendeje gyilkolnak és szorongatnak bennünket, hogy valljunk színt és álljunk valaki mellé — csatlósunk és mi tizenöt esztendeje azt válaszoljuk erre a felkínálkozásra és csalogatásra, erre az enyhe terrorra és hitang erőszakra, hogy: nem megyünk. Azt mondjuk: Macedónia az ára és Dobrudzsa az ára, holott voltaképpen még ennél is több az ára. Az egész Balkánt követeljük és az egész Duna-völgyét és az egész Földközi-tengert is követeljük. A magunk agrár-kontinensének önállóságát követeljük.

— Ezt nem adják, tehát — háború lesz?

— állapítják meg higgadtan és tudatosan.

— Balkán-háború, ismét? — kérdem naíval.

ben is ki a büszke és kérkedő elhivatottságában tetszelgő, szent, de ürült Európát.

Ezt küldték utravalóban.

Elméletet küldtek, amely álmok ugyan, de logikus és bölcs igazságokkal tele filozófia is egyszerre.

Fste a négyek kikisértek az állomásra is.

A vonat lassan kigördül a pályaudvarról Vidine felé. Reggel a Dunánál leszek. Reggel — Európában leszek.

Kacagva bucsuznak.

Európát kacagják.

Azt hiszem: kikacagják.

A4 alkotórész, amely a

Chat Noir
KÖLNIVIZ

hírnevét megalapozta:

- 1 válogatott parfüm-esszenciák
- 2 csodálatos keverék
- 3 tiszta és koncentrált alkohol
- 4 megfelelő érettség

van védve a lepecsételt üvegcsé és a jólállási etikett révén.

Ez a kölni-víz valamint a két másik LADY készítmény — JOCKEY CLUB és PERLE DE PARIS — csak eredeti lepecsételt üvegcsékben kapható.

Vasuti kedvezmény az erdélyi református és unitárius egyházkerületi közgyűlés résztvevőinek

Bukarest, november 23.

A CFR. vezérigazgatósága 23 százalékos utazási kedvezményt engedélyezett az erdélyi református egyházkerület november 23-én Kolozsváron kezdődő közgyűlése résztvevőinek. A kedvezmény csak személyvonatra szól november 23 és 29-ike között olyan értelemben, hogy a közgyűlés résztvevői visszafelé féljeggyel utazhatnak, de csak megszakítás nélkül. Aki gyors-, vagy Rapid-vonaton utazik, köteles a különbözetet teljes egészében megfizetni úgy az oda-, mint a visszautazásnál.

Ugyanezt a kedvezményt élvezik az unitárius egyház kolozsvári közgyűlésének a résztvevői is, december 3. és 6-ika között.

* A kamatokra vonatkozó érvényben lévő összes törvényes rendelkezések különös tekintettel a konverziós törvények intézkedéseire. Teljes román szöveggel, magyar fordítással, magyarázatokkal és kamattáblázattal. Közreadták dr. Gáspár Gyula és dr. Váradi Ödön ügyvédek. Ára 20 lej. Postai küldéssel 25 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában.

K Ö Z G A Z D A S Á G

A japán dömping

Kincse-országvilág!

Alig ötven-hatvan évvel azután, hogy Jókai jatkolai jóslata, A jövő század regénye megjelent, hatalmas, repülő szörnyetegekkel népesült be az óceánok végtelen égboltja és a járhatatlan puszták vidéke. Egyik-másik jóslata — sajnos — a képzelet világában ma még ismeretlen világverője is. Egy szűkreszabott keleti szigetország az, amely — ha nem is Kincse — a neve — szívós kitartással olyan hódító politikát folytat, amilyenre az ókor óta nem is volt példa a történelemben. Mozgékony, csendes modoru, hangyaszorgalmu fiait, akik Európa tudását és fogásait elsajátították, a keleti és déli félteke minden helyén megvetették lábukat és országuk hatalma évről-évre tudatosan, alaposan átgondolt rendszer alapján terjed földrésről földreszre.

Kelet-Ázsia a váratlan események hőcsője. Innen indult el Timur Lenk, Dsingiz kán, Aurangzeb és Attila hódító hadjárata és talán innen fog az egész világon elhatalmasodni a technika és a közgazdaság ma még ismeretlen világverője is. Egy szűkreszabott keleti szigetország az, amely — ha nem is Kincse — a neve — szívós kitartással olyan hódító politikát folytat, amilyenre az ókor óta nem is volt példa a történelemben. Mozgékony, csendes modoru, hangyaszorgalmu fiait, akik Európa tudását és fogásait elsajátították, a keleti és déli félteke minden helyén megvetették lábukat és országuk hatalma évről-évre tudatosan, alaposan átgondolt rendszer alapján terjed földrésről földreszre.

Az első hullám néhány héttel ezelőtt érte el Európát. Nem fegyverrel, hanem a mindennapi élethez szükséges áruk formájában. A nyugati nagy ipari országok újságjaiban és szakfolyóirataiban meglepő híreket olvashatunk a japán ipari termékek hódító útjáról, amely százezernyi fehér ember kenyerét rabolta el és — ha egyelőre nem is huzza meg a lélekharangot az évszázadok óta kialakult iparos országok szervezete felett — súlyos gondokat okoz mindenütt, ahol a nép nem a földből keríti elő életszükségleteit, hanem idegen országok számára termel használati cikkeket. A nemzetközi kartellek máris hatalmas ellenmozgalmat készítenek elő: le akarják zárni Európát, hogy ne jusson ide az olcsó japán iparcikk, amely alapján rázza meg szervezetük épületét és mely bepillantásra ad alkalmat árpolitikájuk titkaiba; hiszen tudjuk, hogy a munkabér — amely Japánban hihetetlenül alacsony — az előállítás költségeinek csak egy része és az anyagot Ázsiában sem adják ingyen.

A huszadik században bizonyos mértékig a nemzetgazdasági törekvések töltik be a Cézárokat és Napoleonok szerepét, s ezért rendkívül komoly, sorsunkat alakító erő lehet az a japán izzólámpa, amelyet az európai önköltségi ár egyharmadrészéért vetnek piacra, az autómobil, amely nem kerül többbe egy valamirevaló parasztszekernél, a selyemharisnya, amelynek tucatja kerül annyiba, mint az eddigiekből egy pár, a zsebhóraművek, amelyeket a svájci piacon kilószámra értékesítenek egy zsebhóra áráért, a szövött árú, amely az angol ipar világpiaci helyzetét ássa alá a gyarmatokban, a konzerv, melynek olyan ára van, hogy az európai munkásember akár mindennap lazacot vacsorázhatna, ha ez a veszélyes verseny nem jutna előbb-utóbb az ő bérében is kifejezésre. Kincse-ország Európába érkezett, ruházat, lámpa, autómobil és sok más használati eszköz alakjában.

Nem véletlen az, hogy éppen a világ gazdasági válság idején érkeztek meg a fehér ember országaiba az ázsiai hódítók néma hírnökei. Ma még nem lehet tudni, hogy pillanatnyi, erőszakos eszközökkel kihajszolt dömping-gel, vagy pedig egy gazdaságilag olyan erős ország versenyével állunk-e szemben, amely képes felborítani a világ gazdaság eddigi rendszerét és a nemzetközi árucserét új útjait meg tudja változtatni.

A válság, amelyről ma már mindenki tudja, hogy nem pillanatnyi dekonjunktúra, hanem történelmi átalakulás, nagy változást okozott az egyes országokban. Ipari államok mezőgaz-

dasági önellátásra tértek át és mezőgazda országok nagy iparfejlesztést hajtottak végre, hogy lakosságuk szükségletei tekintetében függetlenítsék magukat a külföldtől, amely terményeiket nem vásárolja meg. A gazdasági egységek elszigetelődtek egymástól és belső átalakuláson mentek keresztül. A világkereskedelem 1929 óta havi 5352 milliárd aranydollárról négy év alatt havi 1786 milliárdra zsugorodott össze s az államok kétségbeesett erőfeszítéseket tesznek, hogy a még meglévő piacokat biztosítsák és a gazdasági egységek összefogásával újakat teremtsenek. Az eredmény azonban igen csekély és a módszerek tekintetében is teljes még a bizonytalanság. Egyes nagy országok — például az Egyesült Államok — a pénz felhígításával és az aranykészletek szabályozásával iparkodnak az egyensúlyt helyreállítani, de sem ezek, sem a másirányú fáradozások nem hozták meg eddig a várt gyümölcsöt.

Most Japán szól bele a nagy zürzavarba.

50%-on stabilizálják a dollárt

Newyork, november 23.

Tekintettel arra az éterjett félreértésre, hogy a dollárt 1934 január 1-én a mai alacsony árfolyam 50 százaléka fogják stabilizálni, megállapítják, az értékalandósítást nem a mai árfolyamnak, hanem az eredeti törvényes értéknek 50 százaléka stabilizálják. Így tehát nem a papírdollár mostani értékét csökkentik

Kapitalizmusának természetadta előnye az, hogy a patriarchális öskultúrától a civilizáció elgépiesedéseig csak nagyon rövid idő választja el. 1873 előtt nemcsak gépei és gyáripara, de még külkereskedelme sem volt; ma a világ második legnagyobb hajósnemzete és a Kelet angolja. Az a gazdasági fejlődés, amely Európában legalább is háromszáz évet foglalt le a Fuggerek öskapitalizmusától a mai tröszt- és kartellrendszerek kialakulásáig, Japánban négy évtized alatt zajlott le.

Szapora munkánszépét kiszoríthatják Nyugat-Amerika városaiból és az óceáni angolszász gyarmatokról. Most azonban élettelen áruit küldte el figyelemztetésül és hódító terjeszkedésének szolgálatában. Lehet, hogy ezzel csak politikai engedményeket akar kicsikarni a fehér embertől: ideig-óráig zavart okoz olcsó iparcikkeivel az iparos államokban. Sokkal valószínűbb azonban az, hogy az elnyomás magasabbrendű iskolája a világtörténelem hatóerő sorába lépett.

még egyszer 50 százalékkal, hanem a mai papírdollár értékét addig csökkentik, amíg az eredeti aranydollár 50 százaléka színvonalára (körülbelül 80 lejre) száll le. A további szándék az, hogy az aranyvásárlásokat mindaddig folytassák, amíg unciánként 4.154 cent ára lesz. A legutóbb jegyzett ár aranyunciánként 3557.

Csehszlovák buzavásárlás Romániában

(Prága) A csehszlovák gabonaszindikátus legutóbbi ülésén a tengeribevitel engedélyezésére vonatkozó határozathozattal a következő ülésre halasztották.

A tengeribevitelnél 1000 vagon Jugoszláviából és Romániából származó takarmánytengeri beviteléről van szó. A kereskedelmi miniszter megbízásából a gabonaszindikátus valamennyi osztá-

lyának egy-egy képviselőjéből alakított bizottság utazott Romániába, hogy ott

3000 vagon román gabona megvásárlásának és beraktározásának módjait megállapodjanak.

Csehszlovákia a vásárlandó buza ellenében a tengeri parciákat, különösen textilárúkat szállít Romániának.

Erőfeszítést kér az adózóktól a pénzügyminiszter,

hogy fizetni tudja a tisztviselőket, nyugdíjasokat és állami szállítókat

Bukarest, november 23.

Bratianu Dinu pénzügyminiszter felhívást intézett az adófizető polgárokhoz, amelyben többek között a következőket mondja:

„Nagy erőfeszítéseket kell tennünk és komoly áldozatokat kell hoznunk, hogy visszaállíthassuk a normális állapotokat... A kormány s különösképpen a pénzügyminiszter legfőbb gondja, hogy eleget tehessen a kincstár sürgős fizetési szükségleteinek.

„Elsősorban a tisztviselőknek és nyugdíjasoknak meg kell kapniuk járandóságait. Azután fizetni kell az állam szállítóinak, hogy helyreállítsák a bizalom s biztosítva legyen a közintézmények sima menete.

„Gondunk lesz rá, hogy kiküszöböljünk minden haszontalan kiadást, amely duzzasztja az állami költségvetést, s hogy felülvizsgáljuk az adókat mindenütt, ahol túlságosan próbára teszik az adófizető teherbíróképességét. Ehhez a munkához azonban idő kell, s addig is élnie kell az államnak.

„Mi nem tekintjük sikkasztóknak az adófizetőket. Ismerjük nehézségeiket, de erőfeszítést követelünk tőlük kötelezettségeik teljesítésében. Legyenek meggyőződve, hogy megtesszük kötelességünket és igyekeznünk fogunk megszüntetni a bajokat, amelyek következtében az ország ma szenved.

„A kormányzás nem lehet eredményes, csak ha az ország támogatásában részesül.

„Meg kell tisztítani a nagyon megromlott erkölcsi légkört is. Ebben a tekintetben is szükségünk van a jóakaratu emberek támogatására, akik jelezhetik nekünk a közhatalnokok esetleges tisztességtelenségeit. A feltételek azonban legyenek tárgyilagosak s legyen bátorságuk aláírni panaszukat és vádjukat. Le fogjuk folytatni a szükséges vizsgálatokat s alkalmazni fogjuk a megfelelő megtorlást.

„Meg vagyunk győződve, hogy programunk megvalósításával visszatérítjük az országot az egykori virágzás korszakába. Szükségünk van

Tegyen egy próbát a hírneves
fenségesen illatosított

Germandrée
szappannal

Pusztit Biharban a mezei egér

Nagyvárad, november 23.

A biharmegyei mezőgazdasági kamarához hetek óta arról érkeznek jelentések a gazdáktól, hogy hihetetlen mennyiségű mezei egér lepté el a földeket és rengeteg kárt okoz. A kamarának azonban jelenleg nem állnak megfelelő eszközök a rendelkezésére, hogy a mezei egerek pusztítása ellen óvintézkedéseket tegyen. Az elmúlt napokban a természet segített valamit, amennyiben az esőzések nagyon sokat elpusztítottak a kártékony állatok közül. Ahogy azonban az első melegebb nap beállt, az egerek ismét szapora tömegben lepték el a vetéseket. A gazdák most már csak az időjárásban reménykednek, mert tegnap ismét megfordult az idő és hideg köd ereszkedett le, amely talán megsabadija a földeket a pusztító állatoktól.

Újra megkezdik az adóbonok kiadását

Bukarest, november 23.

A Törlesztési Pénztár a napokban újra megkezdte az adóbonok kibocsátását az állam 1932 előtti tartozásainak a kiegyenlítésére. A kibocsátás az elmúlt hetekben a kormányválság miatt szünetelt.

Erdekes, hogy az adóbonok árfolyama napok óta szilárdan tartja magát a 70-es árfolyamon, holott kurzusuk még a múlt héten csak 45–50 volt az értékpiacon.

A közgazdaság hírei

LENGYELORSZÁG MÉRSÉKELTE AZ ALMA VÁMJÁT

(Varsó) A lengyel hivatalos lapban a hó 7-én megjelent rendelet szerint a friss alma autonóm vámját mérsékeltek. A mérsékelt vám az autonóm vámnak 50 százaléka. A mérsékelt vámtól a vámtarifán II. hasábján alapján számítják. A vámmérséklés az 55. vámtétel alá tartozó friss almára, bármilyen csomagolásban, 15–40 kg-os tételekben a november 1. és december 15. közötti időre 21,5 százalékos. Az autonóm vám a friss almára 300.— zloty. A mérsékelt vámtól a pénzügyminiszter esetenkénti előzetes engedélye alapján számítják. A rendelet visszavonásig érvényes. Az alma vámjának mérséklése az október 11-én kelt vámmérséklő rendelet érvényét hosszabbítja meg.

HOLLANDIA FELEMELTE A GABONAVÁMOKAT

(Amsterdam) Hollandia azonnali hatállyal felemelte a buza, tengeri és árpa vámját 100 kg-ként 500 centtal. A gabonavám eddig q-ként 1 holland forint volt, a mostani emelés tehát 50 százalékos.

Az egész világon elterjedt és elismert,
legutolsó és legújabb tökéletesítésekkel
ellátott híres

„NAM“ AUSZTRIA

márkájú

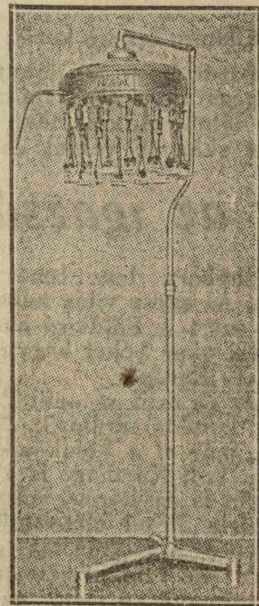
örökhullám apparátusok

kaphatók a romániai és bulgáriai vezető
képviseletnél és főlerakatnál:

PARFUMERIA „LILAS“

București, Str. Smârdan 37. Tel. 3/78-53.

NAGY RAKTÁR: örökhullám alkatrészekben és oldalsó
ban, fodrászati berendezésekben és minden
nemű fodrászati cikkekből, valamint villamos
apparátusokból. Kiváratra árujegyzéket küldünk! Az ország minden részébe szállítunk.

LAKBERENDEZÉSÉNEK

MEGVÉTELÉNÉL

LEGYEN ÓVATOS!

DE VEGYEN JÓT!

FIZESSEN TOBBET,

SZÉKELY RÉTI

BUTORGYÁN R.T.-TŐL TG.-MUREȘ
FIOKOK: BUCUREȘTI — BRAȘOV

Jótkony tréfás estély

A „Szeretelmű” 1933 november 23-én, szombaton este félkilenckor a római katolikus gimnázium rajztermében tréfás estélyt rendez. Az előadást, amelynek jóvedelmét a szegények javára fordítják, reggelig tartó táncmulatság követi. Érdekldőket szívesen lát a rendezőség. — Ételekről és italokról gondoskodás történt.

Péntektől, november 24-étől: **Harin Hardt** a német filmművészet új nagy csil-
laga és **THEODOR LOOS** a

LÁNYOK A VIHARBAN

(ERSTE MÄDCHENLIEBE) című nagyszabású beszélőfilmben.

Lux-Mozgó, Brassó

Világattrakció!
Schse látott, meglepő bűvész-
mutatványok! — A szün. then fellép:
Rols Hansen
a berlini Wintergarten és londoni Colosseum
nagyhirű bűvésze!

El akarják csapni a városi tanácsot, amely pedig a közönség egyöntetű bizalma mellett dolgozik

Brassó, november 23.
Biztos forrásból nyert értesüléseink szerint a kormány elhatározta, hogy még e héten felfüggeszti állásából Voicu Cornél dr. polgármestert és feloszlassa a városi tanácsot. A felfüggesztés ürügye azonos azzal a politikai fogással, amelyet Bukarest főpolgármesterével szemben használtak. Közigazgatási felügyelőt küldenek ki. A felügyelő, nyilvánvalóan hibákat és mulasztásokat keres és talál, mire a polgármestert eltávolítja a város éléről.

Ugy hisszük, nem tulzást, ha azt állítjuk, hogy az eljárással formális merénylet készül Brassó város polgársága ellen. Ebben a kérdésben kiüül állunk a párt-harcokon, személyi gyűlölködések, nem tűzünk személyi kultuszt és mindenkit csak érdemei szerint bírálunk el. Ezeket a hasábkot pedig mindenkor e város polgárságának érdekeiért küzdöttünk el-fogulatlanul és teljes nyíltsággal.

Ezért nem győzzük hangsúlyozni, hogy a kormány saját magának teszi a legrosszabb szolgálatokat azzal, hogy olyan embert akar kiemelni állásából, akit a polgárság választott vezetőjéül és akit talán legtöbbet köszönhet Brassó városának és azt a tanácsot akarja eltávolítani, amelyik valóban produkált.

Ennek a gyönyörű fekvésű üdülőhelynek és ipari városnak a békéltetés óta nem volt polgármestere, aki annyit tett volna a város fejlesztése érdekében, mint Voicu Cornél dr. Ugy a polgármester, mint a vele együttműködő városi tanács a legteljesebb békében és egyetértésben politikamentesen dolgozott a város fejlesztése érdekében és, amit a konjunktúra éveiben egyetlen polgármester sem volt képes megvalósítani, azt elvégezték Voicu Cornél és társai a gazdasági le-romlás és a legsúlyosabb válság napjaiban.

Ma hagyta el a sajtót egy könyv, a mely Voicu Cornél dr. polgármester és a jelenlegi városi tanács egyéves működését taglalja. Ez a nyomtatvány minden-él ékebben beszél arról, hogy milyen emberfeletti munkát fejtett ki a város vezetősége Brassó fejlesztése és rendezése érdekében. A mai súlyos válságban ötvenkétmillió lejt investált a város közmunkákra. Brassóban lényegesen enyhítették a munkanélküliség veszedelmét, az építkezéseknél ezreknek adtak munkát és kenyeret. Eltakarították a város szívéből a veszedelmes járványokat tápláló piszok-fészkeket, a belvárosi utcákat rendbehozták és új parkokat létesítettek. Néhány héttel ezelőtt tárgyalásokat kezdtek a francia Masson-céggel a város utcáinak aszfalttal való beburkolására. Vasárnap Masson, a cég vezérigazgatója személyesen járt Brassóban. Már meg is állapodtak a feltételekben és most éjjeli nap-pallá téve dolgoznak. Voicu Cornél dr. polgármester emberei a terveken, amelyeknek alapján az általános utcarendé-
szeti munkálatokat lebonyolítják. Ta-
vaszal kell megkezdeni a forrás hegynél a strand és a csónakázó tó építkezési munkálatait. A városi tanács jóvoltából kaptunk egy modern vágóhidat, amely nemsokára kész lesz és amely az egész Barcaság állattenyésztése és huskivitele szempontjából új perspektívákat nyújt. Sporttelepet, modern autóbuszokat, amelyek egy lejtébe sem kerültek a város polgárságának, öntöző kocsikat, szegény-támogatást és emberséges megértést a pa-naszokkal és sérelmekkel szemben.

A város minden részén szorgalmas ke-

zek dolgoznak Brassó fejlesztésén és mo-dernizálásán, bent az irodákban pedig lá-
zas tempóban új tervek, új meglepetések készülnek.

És ezt a munkát akarja most a poli-tika megakasztani. Néhány héttel ezelőtt Brassóban járt Gherman Zoe közigaz-gatási vezérfelügyelő, aki a város ügyeit a legteljesebb rendben találta. De ha mindenáron hibát keresnek, csak azért, hogy a polgármestert felfüggeszék, ta-lálhatnak. Ugyanez történt Bukarestben is. Felfüggesztették állásából Dobrescu főpolgármestert, aki néhány év alatt el-takarított Bukarestből mindent, am-
balkáni volt és teljesen átforgatta Románia fővárosának képét. Kiegyengette az utcá-
kat, strandot, szórakozó helyeket épített és a válságos években olyan városfej-
lesztési tevékenységet fejtett ki, amely-re a liberális városura-oni évtizedeken keptelen volt.

A fővárosi sajtó Dobrescu főpolgár-
mester felfüggesztését bálciépésnek minő-
sította, mert a főváros lakosságának zöme
a legtevékenyebb polgármester mellett

áll, faji, vallási és politikai pártállásra
való tekintet nélkül.

Teljesen azonos a helyzet Brassóban is. Itt még nem történt meg, de már készül a ballépés. Jóllehet a kormánynak tudnia kell azt, hogy a város kisebbségi és több-
ségi lakossága, néhány hivatásos politi-
kust kivéve, Voicu Cornél polgármester mellett áll. Nem érdekli a várost, hogy tartozik-e Voicu valamelyik párthoz. Még ellenségei is elismerik, hogy a háboru-
utáni polgármesterek között a legakti-
vabb volt. Ez semmiesetre sem volt a pol-
gármesterek hibája, hanem Voicu dr. ér-
deme, aki fiatalságának teljes energiáját a város érdekeinek szolgálatába állította. A polgármester emelt fővel várja a vizs-
gálatot. Nem fél, mert tudja, hogy a vá-
rosházán rend van. Érti, hogy nem a bel-
ügyminisztérium dekrétuma tartja a vá-
ros élén, hanem Brassó város polgárságá-
nak odaadó ragaszkodása. Itt alkotó
munka folyt, amelyet a város utcáin sza-
ladgáló autóbuszok, az új vágóhid, a már
majdnem kész sporttelep, a pompás sé-
tányok és egyebek igazolnak.

Elmozdították állásából a brassói fogház igazgatóját

Az elhelyezett Dumitriu igazgató helyett Brailá-
ból jön Brassóba új fogházigazgató

Brassó, november 23.

Ugy látszik, hogy a liberálisok tüzzel-
vassal keresztülviszik „purifikációs” pro-
gramjukat, amennyiben egyre-másra vált-
ják le a vezető állásban levő állami tiszt-
viselőket.

Ma délelőtti távirati rendelet érkezett a
brassói táblához, amelynek vezetőit érte-

sítik, hogy Dumitriu Joant, a brassói bört-
ön igazgatóját elmozdították állásából. A
rendelet szerint a börtönigazgatót egyelő-
re Brailába helyezték át, helyébe pedig
az ottani ügyészégi fogház vezetőjét ne-
vezték ki a brassói fogház élére.

A személyi változás a rendeletnek meg-
felelően néhány napon belül már meg is
történik.

Vallanak a lefogott brassói pénzhamisítók

Brassó, november 23.

A brassói rendőrségnek — mint isme-
retes — többnapos nyomozás után sikerült
lefűelni egy pénzhamisító bandát, amely-
nek tagjai: Kovács Mózes és Szőke Sán-
dor soffőrök, továbbá Schmell János esch-
szlovák származású munkás. A pénzha-
misító társaság egészen különös együtt-s,
amelyenül aligha volt dolga eddig a ha-
tóságoknak. Minden további nélkül beis-
merték bűnüket. Nem kerteltek és nem
hazdoztak. Az indokok pedig, amelyek-
kel vélekeznek, egyenesen megpőkek.

Mint ismeretes, már a rendőrség nyo-
mozás megállapította, hogy a rendkívül
tökéletes száz- és huszlejeseket Schmell
János gyártotta. A pénzeket aztán átadta
Kovács Mózesnek és Szőke Sándornak
terjesztés végett.

Mindhárom letartóztatottat Radu Pascu
főügyész hallgatta ki. A pénzhamisító-
közül Szőke Sándor kijelentette, hogy ne-
ki nem volt tudomása arról, hogy a pén-
zek hamisak. Kovács Mózes viszont azt
vallja, hogy az egész hamisításról tudott.

Látszólag belement az üzletbe és épp az-
nap akarta feljelenteni Schmell Jánost, a
mikor a rendőrség letartóztatta.

Annál érdekesebb Schmell János vallo-
mása. Az ügyészségen történt kihallgatá-
sa során előadta, hogy a repülőgépgyár-
nál dolgozott. Tizenkilenc hónapja mun-
kanélkül van és a felesége tartja el sze-
gényes keresetéből. Nem akart pénzha-
misításból megélni. A pénz neki azért
kellett, hogy világraszóló találmányát el-
készíthesse.

A találmány lényegét megfelelő szak-
tudás nélkül nagyon nehéz megérteni.

Pénze nem volt találmánya megvalósi-
tásához. A kísérletekhez, számítása zez-
rint, legalább másfélmillió lejre lett volna
szüksége. Tekintve, hogy az összeget nem
tudta előteremteni, elhatározta, hogy
pénzt hamisít és így fogja megkeresni a
kísérletekhez szükséges tőkét. Préseket
szerzett be és rendkívüli ügyességgel tö-
kéletes százlejeseket gyártott. Mielőtt még
forgalomba hozhatta volna a pénzeket, a
rendőrség lefogta.

Az ügyészségen figyelemmel meghál-
gatták Schmell János előadását. A felta-
lálás ténye azonban enyhítheti
Schmell bűnét. Ennek tulajdonítható,
hogy a törvényszék elrendelte a pénzha-
misító vasvezetgályos harmincnapi vizs-
gálati fogságát.

Szegény gyermekek felruházása

A Brassói Zsidó Nőegylet nevében kér-
jük az egyetek tagjait és felebarátait,
hogy a közelgő Chanuka-ünnepen szo-
kásos felruházási akcióhoz hozzájárulni
szíveskedjenek, hogy szegény gyermeke-
ink meleg ruhával elláttassanak. Minden-
nemű viselt ruhát, élelmiszert stb. elfo-
gadunk. Folyó hó 29-én gyűjtőnapot ren-
dezünk és kérjük, hogy adományait
4—6 óráig a tanácsterembe elküldeni szí-
veskedjenek. Deutsch Árminné, Engö-
mann Leoné.

A Semmitőszék rehabilitálta Bancila tábornok ut- és hid- felügyelőt

Brassó, november 23.

A nemzeti-parasztpárt uralomra jutása
után váratlanul nyugdíjba helyezték
Bancila Jon rokkant tábornokot, aki
Brassóban ut- és hid-vezérfelügyelői mi-
nőségben teljesített állami szolgálatot.

A tábornok nyugdíjaztatását törvény-
ellenesnek tartotta és ezért a miniszteri
határozatot perrel támadta meg. Az ügy
első fokon a brassói tábla mellett működő
közigazgatási bíróságnál került tárgya-
lásra. A tábla igazat adott a tábornok
kérsének és a nyugdíjazásról szóló mi-
niszteri rendeletet megsemmisítette.

Felelkezés folytán az ügy a Semmitő-
szék elé került, amely ítéletéről ma ér-
tesítette a brassói táblát. A Semmitőszék
szintén törvényellenesnek mondotta ki a
miniszteri rendeletet. Tekintve, hogy a
per egy év óta húzódik és közben a tá-
bornok betöltötte a nyugdíjaztatási kor-
határt, a Semmitőszék eltekintett a tábor-
nok visszahelyezésétől, ellenben kötelez-
te az államot, hogy egyévi fizetést folyó-
sítson a jogaitól törvényellenesen meg-
fosztott felügyelőnek. Ez az összeg közel
180 ezer lejt tesz ki.

Brassó sportja

Vasárnapi mérkőzések

A kerületi vezetőség keddi esti ülésén
vasárnapra a következő bajnoki mérkő-
zéseket tűzte ki:

Olympia-pályán: Délelőtt 11 órakor:
Astra—BMTE I. oszt. bajnoki.

Délután 1 órakor: IAR—Olympia I.
oszt. bajnoki.

Repülőgépgyári pályán: Délelőtt félti-
zenegy órakor: Ivria—Glonia I. oszt. baj-
noki.

Délután 1 órakor: Cercetasi—Zernesti
SC II. oszt. bajnoki.

A kerület ezután kéthónapra tiltotta le
az elmúlt vasárnap durva játékért kiál-
litott Zoltán IAR-játékost.

A NAGYVÁRADI PING-PONG-
CSAPAT

kedden éjszaka megérkezett Brassóba és
eszerdán este 6 órakor megkezdődött a
mérkőzés a váradiai és a brassói Ivria
csapata között. Egyben közöljük, hogy a
mérkőzés színhelyét megváltoztatták és
azt nem az árva házatcai tanácsházban,
hanem a kolostorutcai Ahava-klub egyik
termében tartják.

Astra Mozgó, Brassó

November 30-án este 9 órakor

Az Alhambra szeret!

című szenzációs revü egyetlen bemutatása
Siessen jegyet biztosítani az ASTRA pénztáránál!

Ének!
Tánc!
Vidámság!
Gyönyörű
díszletek!
Pazar
kostümök!
Gürlők-boyok!

Astra Mozgó, Brassó.

November 22-étől:

Lucie Englisch — Szőke Szakáll az

„ÖNAGYSÁGA SZOBALÁNYA”

című szenzációs sikerű vígjátékban — Többi főszereplők:

Hilde Hildebrandt, Annie Markart, Hans Brausewetter, Kurt Wespermann,
Oskar Sima, Harry Hardt.

Szerkesztői üzenetek

H. M. Csikszereda. Jó, hogy levelét éppen azzal kezdte, ami az egészben a legfontosabb: hogy tudniillik ön nemrégén töltötte be a negyvenedik életévét. Nos, ezzel a megállapítással körülbelül meg is indokolta mindazt, ami levelében foglaltatik. Nem történt önnel más, mint a mi a legtöbb férfival megtörténik, amikor elér az élet delelőjére, amikor átlépi a negyvenedik esztendő s testileg és lelkileg olyan válságba sodródik, amely eleinte nagy nyugtalansággal, megdöbbenéssel később esetlegesen botlásokkal, kísérletezésekkel és csalódásokkal jár s végül felolvad valami csendes merengésbe. A negyvenéves férfiú úgy látja, hogy sok mindent elhibázott, sok mindent másként kellett volna cselekednie, kezdi nem érteni önmagát, új vágyai támadnak új utakat szeretne megjárni, szakítani akar múltjával, roppant perspektivákat lát maga előtt kitárulni s időnként úgy érzi, hogy legokosabb volna, ha levette magáról minden felszedett nyugót és terhet, egy vakmerő lépéssel nekivágna valamiféle új élet útjának. Ugyanakkor azonban azt is kezdi érezni, hogy valami nincs rendben a testi szervezetében, hol ideges szivdobogást, hol szédülést, hol fejförgéseket, hol gyomorbántalmakat érez, minden ok nélkül levert lesz és kedélybeteg, úgy érzi, mintha végtagjai elszibbadnának, halálsejtelmei támadnak, álmatlanság fogja el s egyik orvostól a másikhoz vándorol mindenféle képzelt bajjal és alaptalan panaszokkal. A nagy tervekből rendesen nem is lesz semmi, vagy talán csak egy kis kaland, próbálkozás, amely ugyan némely embernél katasztrófával is végződhetik, de a legtöbbje megussza egy kis csalódás, némi ráfizetés és kesernyés kiábrándulás árán. Nem féltjük önt sem. Néhány hónapig, vagy legrosszabb esetben néhány évig tart ez a válság, aztán szépen visszahajókázik abba a csendes révbe, amely unalmas ugyan, de biztos és szelmeres és a hajót nem fenyegeti sem zátonnyal, sem pusztító viharral. Az ön hajója nem fog csúszni, csak egy kicsit megrongálódik és ön bizonyos kalandok keserű utóizével a szájában, méla beletnyugvással kitatarozgatja a megviselt jármívét és meghiggadva vitorlázik vele tovább.

B. I. Szatmár. Ön, mint világot járt ember, vehette észre, hogy a nyugati városokban már alig lehet villamosvasutat látni. A villamost teljesen kiszorította az autóbussz, amely olcsóbb, mozgékonyabb és alkalmazkodóbb a síneken járó közlekedési eszközökhöz. Abban azonban nincsen igaza, hogy a villamosvasut kiszorítja a gőzvasutat s hogy a gőzvasut idejétmúlt, nehézkes és felette drága jármű a rádió és a repülőgép korában. A gőzvasutat belátható időken belül nem tudja pótolni semmi, de nem is volna gazdaságos dolog, ha a szárazföldet átívelő vasúti vonalakat is villamosítanák. Ez először is olyan költségre kerülne, amely elviselhetetlen teherrel sújtaná az áruszállítást; másodszor azzal a veszéllyel fenyegetne, hogy kevésbé lakott és kevésbé civilizált vidékeken a villamosvezeték ki volna szolgáltatva a romboló elemek kénye-kedvének. De még ha mindezeket a nehézségeket sikerülne is kiküszöbölni, az államok mégis kénytelenek volnának lokomotivokat készenléthez tartani háborus célokra. A földgömböt keresztül-kasul szelő vasúti hálózattal az emberiség olyan befektetéseket eszközölt, amelyek kihasználásáról még hosszú ideig nem mondhat le. A gépkocsi úgy a személy, mint a teherszállítás terén már erős versenytársa ugyan a gőzvasutnak, de hogy diadalmasan kerüljön ki ebből a versenyből, ahhoz olyan utak építése szükséges, amelyek költsége nem sokkal kisebb a vasúti pályatestek és alapépítmények költségeinél. Személyszállítás terén még sem repülőgép, sem autómobil nem versenyezhet a vonatközlekedés kényelmével és biztonságával. Mindig lesznek emberek, akik a kényelmet (étterem, hálókocsi, termoszkocsi, egészségügyi berendezések stb.) többre becsülik a gyorsaságnál s ezek az emberek a vasúti közlekedés mellett fognak harcolni még akkor is, amikor az drágább és kevésbé gazdaságos lesz egyén közlekedési találmányoknál. Egyelőre az irányzat az, hogy a városok belsőjében autóbusszok és földalatti villamosok járnak, a szomszédos forgalmat földfeletti villamosok, a kontinentális forgalmat pedig gőzvasutak bonyolítják le.

T. I. Temesvár. Nem csodálkozunk azon, hogy ön a fiatalság jogait vitatja, hiszen ön is fiatal és érthetőleg ki akar

ja magának küzdeni az érvényesülés és a karrier lehetőségeit. Abban azonban, hogy olyan határozottan szembeszáll az öregek jogaival, távolról sincsen igaza. Gondoljon csak Leonardo de Vincire, Michelangelora, Goethere, Edisonra, Bismarckra, akik az emberi kor legvégső határán adták az emberiségnek az emberi elme legnagyobb teljesítményeit. Az ön elmélete annyiban igaz, hogy magában véve a kor még nem jelent több tudást és nagyobb bölcsességet, de ne feledje el, hogy magában véve a fiatalság sem jelent nagyobb lángelmét, több energiát és tudást. Az igazság ott van, hogy a valódi értékek mérlegelésénél sem a fiatalságot, sem az öregséget nem szabad súlyosbító körülmény gyanánt számitani.

SPORT

A romániai mezei futóverseny vasárnap zajlik le Bukarestben. Nevezések Péntek déli 12 óráig küldhetők be a romániai atlétikai szövetséghez. A brassói kerületi liga máris benevezte csapatát, amely a kitűnő Láhniból, Gálból és még két elsőrangú futóból áll. A bukaresti egyesületek nagyszámu futót állítanak a starthoz.

Vasárnap Ripensia-NAC mérkőzés Nagyváradon, óriási érdeklődés mellett. A nagyszerű bécsi csapat, a Rapid biz-

Dakrysol hajtápszer

(Cholesterin-kén-tojásfehérje-növesztő hormonok)

Dus haj előnyös keretet ad az arcnak, fiatalos bájít és egyéni vonást. Ép annyira lehetünk szerelmesek valakinek a szép hajába, mint a híres énekes hangjába. A gyér haj öregít és aggodkhoz hasonlóvá teszi a külsőnk, megfosztja az arcot simaságától és az alacsonyrendűség érzetét kelti. A hajápolásnál inkább, mint bárhol érvényes a régi igazság: „Tedd meg idejében a kellő óvintézkedéseket, ha nem akarsz, hogy késő legyen”. A hajhullás első jelenléténél hatásos szerhez kell folyamodnia, már pedig megfelelő hatást csakis a fejbőr mesterséges táplálása által fog elérni: tojásfehérjével, szervi kénvel, Cholesterin-nel és hormonokkal.

Dakrysol hajtápszer biztosítja hajának egészségét és erejét és alapszabán megszüntet minden hajhullást.

Dakrysol hajtápszer és szappan minden szakmabeli üzletben kapható.

Professor Dr. F. SIGMUND, fiziológ. laboratóriuma, Stuttgart.

tosan vendég szerepel Romániában, 1934. április 8. és 9-én az Unirea-Tricolor, illetve Ripensia ellen.

A német válogatott, meglepő zürichi győzelme után, ahol 2:0-ra győzte le a svájci válogatottat, legközelebb a magyar válogatottal mérkőzik.

Kalmár, a nagy hírű magyar futball-

játékosra folyik az alkudozás pár nap óta a Hungária és egy francia egyesület megbízottja között. A franciák állítólag olyan hatalmas összeget ajánlottak fel Kalmárért, amelyet magyar játékosok még nem fizettek. A Hungária most gondolkodik a dolog felett, de hír szerint jó pénzért rááll az alkura.

GYAKORLOTT POLITUROZÓ

munkások és munkások felvételeinek

SZÉKELY és RÉTI RT.

BUTORGYÁRABAN
TÁRGU-MUREŞ.

Megbízható, ügyes

fonó- és szövőmester

az összes szövőgyári munkálatokban jártas, állandó alkalmazást keres. Johann Theil, Sibiu, Calea Turnişorului 25.

Szálloda, étterem, bodega

a brassói főállomás közvetlen közelében, óvadékképes vendéglőnek azonnal kiadó. Érdeklődések „Szálloda-étterem” jellegére a „Saxonia” hirdetési iroda, Brassó, Str. Voev. Mihaj címre küldendők.

A MA EMBERE —
A MA ÉLETE

VICKI
BAUM

Tisztelettel

A HELEN DOKTOR-
KISASSZONY DIA-
DALMAS SIKERŰ
SZERZŐJÉNEK
LEGJÁBB MŰVE

AZ ATHENAEUM ÚJ
60 LEJES REGÉNYE

Kapható:

Brassói Lapok Könyvosztályában.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állástkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25%o engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Welkens-esillár legszebb, legjobb, legolcsóbb! Állandoan nagy választék! Tükörfényezőróimnál 50 százalék ármegtakarítás! Szent János-utca 32. Telefonszám 3-81. 13668

Síneket keresünk 3,5 km. hosszú vágányhoz, 12,5, 13,75, 14 és 15 kilogrammosokat. Alpha S. A., Târgu-Mureş, Serban Voda 8. 13693

Uzemképes, szép csukott autót eladó, új gumikkal. Cím 13669. szám alatt a kiadóban.

NŐI

KABÁTOK

ujra kaphatók a

„Postăvărie”
ROSENBERG cégnél

Brassó, Virágsor 17.
(Hirsch-utca sarok)

Jóhangu zongorát keresek bérbe. Ajánlatokat ármegjelöléssel, leírással kiadókra kérek „Jókarban” jellegre. 13687

Keresünk megvételre egy 2-3 méteres esztergapadot és egy 8-10 kilowattos egyenáramú 220 voltos dinamót. Salczér és Staines, Ditrău. 13688

Eladó olcsón egy Capa-gyártmányú zongora. Cím 13713. szám alatt a brassói kiadóban.

Elegáns ebédlő-, hálószoba berendezés eladó. Conteswiler, Brassó, Lópiac 13. I. em. 13714

Használt gyalupadot keresünk megvételre. Cím 13717. szám alatt a brassói kiadóban.

Lakás

Str. Iuliu Maniu 36. szám alatt szép tűzlehelység kiadó. Különösen rövid, vagy főfő-áru részére alkalmas. Felvilágosítást nyújt: Sager Bankház. Str. Voivodul Mihai 3. 13647

1 szoba, konyha kiadó, Brassó, Közép-utca 2. szám, emelet, 1, vagy 2 személy részére, december elsejére. 13712

Állást nyer

Sürgős belépésre kerestetik egy kiszolgáló kisasszony, aki legkevesebb hatévi praxist fel tud mutatni a textil- és rövid-áru szakmában. Írásbeli megkeresések Josif Goichmann, Gheorgheni, jud. Ciuc címre küldendők. 13689

Elsősztályú szabómunkások állandó munkára felvételnek. Seiffert és Farsch, Brassó, Kolostor-utca 22. 13715

Nőiszabóságokhoz azonnali belépésre keresek föltétlenül jól dolgozó segédnőket. Brassó, Kolostor-utca 25. II. em. 13716

Italszakmában bevezetett utazó kerestetik Brassó-, Háromszékmegyékre. Ajánlatok „Agilis” jellegre a kiadóba küldendők. 13716

PETŐFI SANDOR összes költeményei új kiadása, Athenaeum kiadásban jelen meg, művészi rajzokkal díszítve, egész vászonkötésben. 474 oldal terjedelemben. Ár 120 lej. Kapható a Brassó Lapok könyvosztályában Brassó, Kapu-utca 56-58. sz.

NEM ÉRDEMES UNATKOZNI,

amikor 20 kitűnő regényt kaphat — portómentesen 60 lejért!

1. Beczássy Judit: Az alispán rózsája.
2. Bibó Lajos: Botcsinálta vőlegény.
3. Bus Fekete László: A profi.
4. Dénes Gizella: A vörös pillangó.
5. Ego: Terka dolgozni akar.
6. Kelemen Viktor: Sárít elrabolják.
7. Kálmán Jenő: A dollárkalap.
8. Kellér Andor: A gárdista.
9. Kosáriné Réz Lola: Az árguszemű banditafőnök.

10. Lestyán Sándor: A gyilkos komédiája.
11. Lóranth László: Hetedik menyország.
12. Márton Lili: A tenger riportere.
13. Ligeti Ernő: A csodadoktor.
14. Sásdi Sándor: Kétéltű ember.
15. Surányi Miklós: Szakadék.
16. Surányi Miklós: Gaston és én.
17. Szántó György: Tóni ringbe áll.
18. Tersánszky I. Jenő: A veszedelmes napló.
19. Ujvári Sándor: Csodagép.
20. Várnai Zseni: Kanári.

Megrendelhető a Brassói Lapok Könyvosztályában
Brassó, Kapu-utca 56-58. szám.

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és Könyvkiadó Rt., Brassó-Brassó.

Felölősszerkesztő: Kocsis Béla